

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 14549

DRAY HEFTN

Rachel Boimvol

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•
MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•
The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol
of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from
a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights
in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain
or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does –
please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

כחול
הוא

ISBN: ISBN:0-657-14549-1
Barcode/EAN: 9780657145491

Old Call #: 6612

JEWISH PUBLIC LIBRARY
LA BIBLIOTHEQUE JUIVE

שֵׁן פּאָלקס בײַבליאָטעק
עִיר הָעִבְרִית הַעֲמֻמָּה

JEWISH PUBLIC LIBRARY
A BIBLIOTHEQUE JUIVE PUBLIQUE
MONTREAL
ידיעת פאלקס ביבליאטעק
הספריה העברית העממית

רחל בוימוואָל

רח"י העסט

JEWISH PUBLIC LIBRARY
LA BIBLIOTHEQUE JUIVE PUBLIQUE
MONTREAL
ידישע פאלקס ביבליאטעק
העברית העממית

פארלאג "אייגנס"
ירושלים, 1979 יאַר

Rachel Boimwol

"Drey heftn"

דאס בוך איז ארויסגעגעבן מיט דער הילף פון
קרן תל-אביב לספרות ולאמנות
און דעם יידישן שרייבער-און זשורנאליסטן-פאריין אין ישראל.

קינסטלער יואל אזר

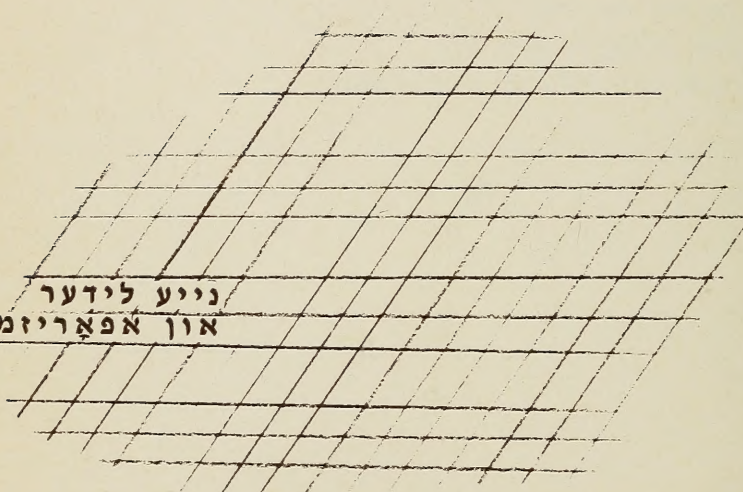

כל הזכויות שמורות

נדפס בישראל תשל"ט

Printed in Israel 1979

כשרות העפר

נייע לידער
און אפאריזמען

Digitized by the Internet Archive
in 2013

<http://archive.org/details/nybc214549>

פון זיצן און שטיין,
פון ליגן און גיין
קאָן מען דאָך ווערן מיד!
זיץ איך און שרייב א ליד,
גיי איך און שרייב א ליד,
שטיי איך און שרייב א ליד,
ליג איך און שרייב א ליד.
און די אַנגעשריבענע לידער
גיבן מיר כוח ווידער
צו זיצן און שטיין,
צו ליגן און גיין
און צו טאָן די אלע זאכן,
וואָס מיר ווילט זיך זיי ניט מאַכן...

גאַטעניו ליבער...

מאַסקווע. עס שנייט.
אלעקסאנדער-גאַרטן...
איך זע זיך נאָך איצט
אויף א שליטעלע דאַרטן.

פון קרעמלוואנט קוקט
יעדער ציגל פארחידושט:
ווי קומט עס א מיידעלע
ריידן דאָ יידיש?!

דעם קאַפּ איך פארווארף
און איך קוק אויפן טורעם —
ווי ווונדערלעך שיין
איז דער טורעם געפורעמט!

און שפעטער, אין שטוב,
ס'איז ביים אייוועלע ווארעם,
דער טשייניק פארזידט
מיט א היימישן ליארעם.

נאָר פלוצעם — דער מאמעס
א זיפּץ אזא טריבער:
— גאַטעניו ליבער!
— — — — —

אויף רוסישן אויסשיט
פון בלומען און מיסטן
מיר זיינען געוואקסן
ווי ווילדע געוויקסן.

דער כוח פון לייקענען
האַט אונדז פארשיכורט.
מיר האָבן געמיינט,
אז מיר ווייסן דעם עיקר.

געטשאכנעט פון הונגער,
געשטיקט זיך אין רויכן,
פארכישופט געזונגען
פון שרפות באלויכטן.

אין שטעט און אין דערפער
געקלאַגט האָבן שטיבער:
— גאַטעניו ליבער!

און אַט פופציק יאָר
אוועק מיטן וויכער...
זיי שפיגלען זיך וויסט
אין מצבות און ביכער.

און מיר, די צעטומלטע
יידישע קינדער,
צו ביסלעכווייז
ניכטערן אויס זיך אצינדער.

אַט ערשט ניט געוואַלט
ניט זען און ניט הערן —
איצט קערט מען זיך אום
מיט א וועג מיט א שווערן.

ס'איז חשוב די יידישע ערד
און איר לעבן,

דער חשבון דער נייער,
דאָס גרייט זיין פארגעבן,
דער ווילן — פארריכטן
בלויז זיך און ניט יענעם.
מיין אוראלטער שטאם —
א דערשטוינטע, כ'דערקען אים
בין איך אויפן ברעג שוין,
בשלוס אריבער? —
גאַטעניו ליבער!

דאָס צווייטע לעבן

אין מיין יענעם לעבן,
אין מיין ערשטן לעבן,
האַב איך קיין הנחה
קיינעם ניט געגעבן.

כ'האַב געוואָלט בלויז זען
פון שענסטן און פון בעסטן,
מיט דער העכסטער מאַס
האַב איך געוואָלט אלץ מעסטן.

אין מיין איצטיק לעבן,
אין מיין אנדער לעבן,
בין איך גרייט פארבייגן,
בין איך גרייט פארגעבן.

יענע יונגע הארבקייט
האַב איך שוין פארגעסן.
יענע שפיל אין שטארקייט
איז מיר לאנג דערעסן.

יעדער מענטש באזונדער,
ווייט ניט קיין פולקאָמער,
איז דאָך פאַרט א ווונדער
פון זיין ליבן נאָמען!

ברידער, מענטשן רייפע,
צייט די הענט זיך געבן.
ווייל דאָס צווייטע לעבן
איז דאָס לעצטע לעבן.

צעווישן בארג און טאָל

עס איז פון בוים געפאלן א מאראנץ,

אוועקגעקייקלט זיך, אוועקגעטאנצט

פון בארג אין טאָל,

אין צווייטן

און אין דריטן,

וואָס ער איז אויך געוועזן ערשט א מיטן

צעווישן נאָך א בארג און נידעריקסטן טאָל,

פוננאנען ס'האָט דער ים ארויסגעבלאנקט ווי שטאָל.

נאָר דאָ האָט דער מאראנץ זיך אָפגעשטעלט,

אזא מין שמעקנדיקער און א פרישער, —

אין מיטן וועג געבליבן ווי פארכישופט

פון אָט דער בארג-און-טאָלנדיקער וועלט —

א גאָלדן קייקעלע צעווישן הייד און נידער,

וואָס אָטאָ וועט עס קייקלען זיך באלד ווידער...

פון צוויי ביז פיר

פון צוויי ביז פיר.
די שטאַט — אן אויוון א צעגליטער.
ס'פארמאכט זיך יעדער פענצטער, יעדער טיר.
הענגט אין דער לופט א גאַלדגעוועבטער ציטער.
עס רוט די שטאַט פון צוויי ביז פיר.

פריוואטע הייזער רוען און אנשטאלטן.
עס רוט דער פאסטעך און דער ראש-העיר.
ס'זוכט יעדערער אין שאַטן זיך באהאלטן
און איבערזיצן דאָרט פון צוויי ביז פיר.

נאָר אַטאָ גייט א מאמע.
פאר די הענטלעך זי האלט צוויי יינגעלעך.
דער דריטער לויפט נאָך איר.
דעם קלענסטן א יאָר צוויי איז, קענטלעך —
דריי ברידערלעך — פון צוויי ביז פיר.

פּרילינג אין ישראל

וון נאַר א ביימל,
א סעדל, א הויף —
עס גרינט שוין,
עס בליט שוין,
עס שטייגט שוין ארויף...
עס שפארט שוין,
עס שפרודלט,
עס יוירט שוין,
עס ברויזט!
צי איז עס שוין פּרילינג,
צי דוכט זיך מיר אויס?
מיר דוכט ניט,
ס'איז אמת!
ס'איז ריכטיק!
ס'איז וואַר!
ס'איז טאקע שוין פּרילינג,
ס'איז פּרילינג, און גאַר!
נאַר איידער דעם פּרילינג
באנעמען כ'באווייז,
מיט פּרוכט א באשווערטער,
דער זומער שוין שפּרייזט!

בליענדיקער קאקטוס

גראָבע בלעטער,

הארט און גרויס.

איין בלאט פונעם צווייטן וואקסט ארויס.

איין בלאט שטייט דעם צווייטן אויפן קאָפּ.

נאָדלדיק — פון אויבן ביז אראָפּ.

בלעטער — דלאַניעס.

נעמען שפּראַצן פינגער!

פון די העלע פינגער

ווערט דעם קאקטוס גרינגער.

רק זיי ציען זיך און ציען.

איז זיי איינגעפאלן זיך צעבליען.

אויך ביי מיר, פון מיינע פינגער־שפיצן

כ'האַב דערפילט ווי ס'טוט א בליונג שפּריצן.

אַט די טבע — אין בארירונג קומען

האַט דען ניט די תאוה־קראפט פון בלומען?

יינגלעך מיינע טייערע

1.

יינגלעך מיינע טייערע!
קאָן איך עפעס טאָן
פאר די לעבנס אייערע,
וואָס איר שטעלט אין קאָן? ...

קינדער מיינע ליכטיקע!
שוין געוואָרן גרויס?
ס'איז פון אלץ מיר וויכטיקער
איר זאָלט גאנץ ארויס.

מיר פאר די געפאלענע,
פאר די יונגע קעפּ,
מיר פאר אייך פאר אלעמען,
וואָס האָבן קורץ געלעבט!

קינדער מיינע יידישע,
פון אלע עדות זין
עס איז די ערד א מידע שוין
פון פארבן רויט אויף גרין ...

די בערג אירע די שטיינערנע
אויף יעדן טריט און שריט
מסתמא זיינען ביינערנע
דאָרט ערגעץ אינדערמיט ...

אוי, די שעפסן פיטערט ניט
אויף דעם מלחמה-גראַז! —
ס'ליגט אין אים א ביטערניש,
שארף איז עס ווי גלאַז ...

ישראלדיקע זינגלעך — זעלנער
 מיט צעשפילעטע כאקי-קעלנער,
 מיט איבערגעקערטע ביקסן,
 מיט דעם אַפנסטן קוק דעם ליבסטן,
 ווען זיי קומען דיר אָן אנטקעגן
 אויף ישראלדיקע הייסע וועגן, —
 זינגלעך מיט פעסטע קינען,
 מיט א בליאסק פון אויגן און ציינער —
 אַדער איר וועט דעם מאַרגן געווינען,
 אַדער קיינער !

אוודאי הער איך דיד!

איך האָב אזא מין פויגל שוין געהערט.
דאָס איז געוועזן אין מיין פּרִיעַר יוגנט.
דעם קאַפּ כ'האַב דעמלט אין זיין ריכטונג אויסגעקערט,
נאָר ער האָט זיך מיט דעם נאָך ניט באנוגנט,
צו זיך גערופן מיך, געטרילט, געשאלט
דאָרט אין די הויכע צווייגן פונעם סאַסנעוואַלד.

איך הער אים ווידער נאך אזוי פיל יאָר!
ווי קומט ער דאָ, צעווישן בערג און שטיינער?
זיין פייף זיין איידעלער — ס'איז ניט קיין פייפן גאָר,
נאָר ווי מעלאָדיש אַטעמען וואַלט איינער.
ביים סוף פון יעדן פייף א פראגע-צייכן כ'הער,
ווי איינער זאָגט: צי הערט מיך טאקע ווער?

אוודאי הער איך דיד! דייך זינגען זאפ איך איין
צוזאמען מיט דער לופט אין מיינע לונגען.
א גליק אזא! עס איז מיר נאָך א מאַל געלונגען
אין יענעם יונגן טאַג מיינעם אריין
אַט ווי אין א מחיהדיקן טייד.
מיין פייגעלע! ווער איז צו מיר איצט גלייך?!

הינטער די גרינע לאַדן

די שטוב די שטיינערנע, וואָס שטייט אין זון געבאַדן,
וואָלט זען זיך ווייניקער, ווען ניט די גרינע לאַדן.

הינטער יענע לאַדן זיצט א מענטש געבויגן,
פון דער דרוקמאשין ער רייסט ניט אָפּ די אויגן.

קומען צו אים ייִדן, קומען יונגע, אלטע —
פאות און קאפּאַטעס, פנימער צעשטראלטע.

נעמט ביי זיי דער דרוקער זייערע כתב־ידן
ווי דעם בעסטן אוצר, ווי דעם שענסטן נדן.

בין איך אין א מיטוואָך אויך אהער געקומען,
האַט ער מיין כתב־יד דעם מאַדנעם צוגענומען.

— שירים שרייבט איר גאַר? — האַט עד געטאַן א שמייכל,
דאָס איז אויך א תורה, ס'לייגט זיך אויפן שכל. —

... ליגט אן אלטער סידור לעבן מיינע לידער —
כ'זע באשיימפערלעך, אז ס'איז אים ניט דערווידער.

זיין אמונה ווארפט אויף זיי א מילדן שאַטן.
שפילט זיין חכמה אויף מיין מוזע ווי אויף נאַטן.

אייזנבאך דער דרוקער קלאפט אויף זיין מאשינדל —
גאַר די וועלט פון וואָרט פאר זיינע אויגן שווינדלט.

אין דער וועלט פון וואָרט געמיינזאם איז די סטרונע
סיי פאר מיינע לידער, סיי פאר זיין אמונה.

א יִד

א יִד מיט פאות און מיט טשעמאָדאנעס
אין ביידע הענט ...

ווהין זשע גייט ער עס ? פון וואנען ?
ער איילט, ווי ס'וואַלט געברענט ...

אַט נאָך א רגע, און ער וועט ניט ווערן.
ער לויפט צום באן.

ס'איז עפעס אייביקעס, ניט צו דערקלערן,
אין אים פאראן.

אין אלע שטעטלעך, שטעט, אין אלע לענדער
אויף שיידוועגן ער שטייט.

אַט קומט ער באלד ! ער איז אַט ערשט געווען דאָ,
כ'בין שווערן גרייט.

ער איילט דורך אלע צייטן, א צעהיצטער,
א פארשוויצטער, מאט און מיד.

ער האַט זיך נאָך ניט אויסגעפאקט ביז איצטער,
דער יִד.

ביינאכט מיט דער קישן

ביינאכט. די שטילע נאַנטקייט פון דער קישן
מיט הייסן אינדערמיט, מיט אירע ווינקלען קילע,
פאר יעדן פאל פון קאַפּ מיט איינפאל פרישן —
ס'איז ניט צו איבערגעבן דאָס אפילו!

איך קלעפּ מיין אויער צו, ווי איך וואָלט האָפּן
פון איר ארויסהערן א נייע שורה,
און פיל ניט ווי די אויגן איך פארזשמורע
און זינק אין איר ביזוואנען כ'ווער אנטשלאָפּן.

אזא מין ליכטיק ליד האַט זיך געשריבן,
און היינט איז פון דעם גאַרניט ניט געבליבן —
די סטראַפּן
זיינען זיך צעלאַפּן,
די שורות
האַבן זיך צעבורעט.
אוועק די ווערטער
פון די ערטער...
איך זיך פארשטיינט. כיי וואַלט איך קאַנען
אן איינציק וואַרט זיך כאַטש דערמאַנען...

צוויי מאַטיוון

"דאָס וועט זיין אונדזער לעצטער
און אנטשיידענער שטרייט" ¹ —
כ'האַב געגלויבט אין די ווערטער
אזוי פיל צייט!

נאָר מיט מאַרד און מיט בלוט
ווערט ניט זאט אַט די מאכט.
"כ'האַב געמיינט, אז ס'איז טאָג,
און צום סוף איז גאָר נאכט" ².

(1) פון באלשעוויסטישן הימן

(2) פון אן יידיש פאלקסליד

די שווארצע זון

צפניה קיפניסן געווידמעט

א שווארצע זון האָסט אָנגעמאַלט,
און מיך אוועקגעפאטערט ...
איך זע זי שווארץ פון יענעם מאַל,
אין שווארצן שטראלן-פלאטער.

א הארץ א שווארצס פארמאָגט דאָס רויט —
אַט ווי צעפייערט אייזן.
עס איז געלונגען דיר דעם טויט
דורך אַט דער זון באווייזן.

זי איז ווי שווארץ פארגליווערט בלוט ...
אין קינדער-יאָרן מיינע
אזא מין זון, כ'געדענק עס גוט,
געזען כ'האַב אויף אוקראינע.

דאָרט, ווי מיין טאטע אויפן פעלד
געפאלן איז צעשאַסן,
א טויטע זון האָט שווארץ געגעלט
און פינצטערקייט געגאַסן ...

דו האָסט געהאַלפן מיר פארשטיין
די אמתדיקע פארבן,
די שווארצע זון ביי איר פארגיין —
א רויטע וואַלט ניט קאָנען, ניין!
דערלאַזן מענטשן שטארבן.

זינט יענער צייט אלץ מאַרד און מאַרד,
אומענדלעכער שגעון.
ס'איז שוואַרץ די זון ... נאָר גיב דאָס וואַרט,
אז דו וועסט איבערלאָזן פאַרט
דעם הימל מיר א בלויען.

ווי דער פייער-לעשער

וואָס איז מיט דיר געוואָרן, מיין זכרון?
אמאָל פלעגט מיך בלויז פרייען דאָס געדענקען.
נאָר אַט ביסטו געוואָרן מיט די יאָרן.
א וועג, וואָס פירט צו אלץ, וואָס קאָן נאָר קרענקען.

דעם וויסטן אמת איז ניט צו פארניכטן.
דאָס קאָן ניט איינגעבן זיך בשום אופן.
איך וועל דיין גרויל אין לידער איבערדיכטן.
דו וועסט ניט צווינגען מיך פון דיר אנטלויפן!

דעם תמעוואטן שמיכל פון פארגעסן
וועסטו פון מיר זיך קיין מאָל ניט דערווארטן.
נאָך יאָרן, איינגעפרעסטע אין מעת-לעתן,
א פאנצער האָב איך איצט אויף זיך א הארטן.

ארויסבאקומען דאָס, וואָס איז מיר טייער
— וועל איך פון דיר פאר יעדן פרייז אצינדער —
אַט ווי א פייער-לעשער שלעפט פון פייער
האלב-לעבעדיקע אָפגעברענטע קינדער ...

דארפסט קאָנען אויסהאלטן, מיין הארץ מיין אַרעמס!
דו ביסט געווינט צו אייביקע געפעכטן.
אנו, שטעלט אונטער, מענטשן, הענט און אַרעמס —
איך ווארף אייך בלוטנדיקע שטיקער נעכטן ...

1

זיין באנד

קלאפט צו אונדז אָן דוד האַפּשטיין.
— א מיידעלע שרייבט דאָ לידער? —
זיין באנד, איידער אוועקצוגיין,
לייגט ער פאר מיר אנידער.
און אַט שוין פופציק יאָר נאָך אנאנד
האלט זיך מיין שטוב
אויף דעם זייל פון זיין באנד.

2

עד-היום

קיין באווסטע נעמען קלייב איך ניט.
טאַמער ארט מיך ניט, איז שרייב איך ניט.
אַבער גאנץ איז מיין ירושה דען
אַן דעם נאַמען פון דאַברושינען?
ניט ביי אים די ערשטע ביכער דען
כ'פלעג נעמען אין די הענט ניט זיכערע?
תמיד טוט אים עפעס קימערן,
תמיד עפנט ער אמעריקעס
אויף טווערסקאיה אין זיין צימערל —
אלץ פאר מיר, דער דרייצניעריקער.
אויף דעם לייבנקאַפּ פארקוק איך זיך
פון דעם דענקער פון דעם איינזאמען...

עד-היום אין דימיון בוק איך זיך
פאר דעם הייליקן געביין זיינעם.

3

ווייטיק יידישער

ווען איר קוקט אים אָן, זיין גאנצן הוילעד —
קליין און דאר און ווי א קינד פארטרוילעד,
מיט א בליק א יידישן, א ווייטן —
א ראַמאנטיקער אין סטאלינס צייטן.

זינגט ער צו דעם לאנד פארליבטע לידער,
רודפט מען אים ווידער אלץ און ווידער.
א פארביטערט הארץ דער דיכטער טראַגט,
ווייטיק יידישן זיין ליד פארמאָגט.

פינינבערג דער הארציקער און נאָבעלער
צינדט זיך אָן פון גאַרניט ווי א שוועבעלע.
— וואָס האָט איר געזאָגט? !
מיר האָט איר געזאָגט? ! —
...זיצן מיר און ריידן ביז פארטאָג.

די לאמטערנעס נאָך ניט אויסגעלאָשן.
לאַזט ער זיך אהיים
דורך בלאַטעס
אָן קאלאַשן...

מהלך און צייט

מהלך און צייט —

זיי האָבן פארלאָרן פאר מיר דעם באטייט.

חברים און פריינד,

אויף שטרעקעס אויף ווייטסטע איך רייך מיט אייך היינט.

... אַט קומען אריין בראָדערזאָן און זיין פרוי.

איך זע עס גענוי.

ביי אונדז אויף קליין בראָננע מע זיצט און מע רעדט.

(אויף בראָננע געווען איז אמאָל דער "גאַסעט"*) .

צום טיש איך פארבעט.

ס'איז אַרעם דער כיבוד,

נאָר ס'האַט קיין באטייט.

זיי לאָזן זיך מאַרגן קיין פוילן (ווי ווייט!).

מהלך און צייט ...

וואָס זיינען יאַרצענדליקער?

גאַרנישט מיט נישט!

אלץ, אלץ, וואָס געדענקסט, איז מיט בלוט אויסגעמישט.

(* דער מאסקווער יידישער מלוכה־טעאטער.

עס ברענט ניט

עס ברענט ניט, האָב איך אלץ געמיינט,
כיוועל נאָך באווייזן קענען.
עס ברענט ניט, האָב איך אלץ געמיינט,
ביז ס'האַט גענומען ברענען.
און ווען עס האָט זיך גוט צעברענט,
האָב איך פארלעשן ניט געקענט ...

אין יענע ווייטע טעג

אין גרויסן הויף,
אין פוסטן הויף
א קאץ האָב איך געבראכט.
אן אויוון כ'האָב פאר איר געמאכט,
זי זאָל אויף אים ארויף.

דעם אויוון האָב איך דורכגעהייצט.
איך האָב גאָר ניט געטראכט,
אז ס'וועט א רעגן טאָן א פלייץ
אין סאמע מיטן נאכט ...

אויף מאַרגן האָב איך מיט א דאך
דעם אויוון אָנגעדעקט.
(פון אויוון האָט די קאץ פארשמאכט
דעם עק אראָפגעשטעקט).

כ'האָב ווענט צונויפגענומען פיר —
א דאך מוז האָבן ווענט.
געמאכט א פענצטער און א טיר,
פארלייגט זי מיט א פרענט.

ווייל איינס האָט זיך געוואָלט מיר בלויז
אין יענע ווייטע טעג:
די ווארעמקייט זאָל ניט ארויס,
די קאץ זאָל ניט אוועק ...

חלומות

ווי האָט זיך געקאַנט אזא חלום יאווען? —
פרעגט מיך פון זאכן גרינגערע.
געקומען איז כלומרשט צו אונדז מיט א פאווע
עפעס א גאסן-זינגעריין.

די פאווע האָט אויסגעשפרייט אירע פליגל
די סאמעטענע, בלוי-גרינע —
און אויפן הויף צווישן מיסט און ציגל
געוואָרן איז תיכף א בינע.

דערנאָך האָט די זינגעריין די יונגע
לידער פארבענקטע געזונגען,
אויף אירע הענט די באגילדטע רונגען
האַבן זיך איבערגעקלונגען.

איך געדענק ניט דעם חלום גענויער,
ווי אזוי איז צו דעם געקומען,
נאָר איך האָב זי אָפגעווארט ביי א טויער,
און זי האָט מיך מיטגענומען.

איך בין נאָך געווען א קליין מיידל,
ס'איז וואנדערן מיר געפעלן.
זי האָט מיר געגעבן א בונט קליידל
מיט בלישטשענדיקע קארעלן.

מיר האָבן געטוישט די שטעט און די ערטער,
ווי נעכטיקן, דאָרט ניט טאָגן.
זי האָט געזונגען אויף מיינע ווערטער,
וואָס איך פלעג איר אונטערזאָגן.

אונטער דער פאוועס צעשפרייטע פליגל,
ווי אונטער א רעגנבויגן,
פלעגן מיר ביידע צום טאקט זיך וויגן
מיט האלב פארמאכטע אויגן ...

נאָר אַט האָט די פאווע איר האלדז אויסגעצויגן
און האָט מיך א פיק געגעבן ...
מיין קינדערשער חלום איז גלייך פארפלוין
און קומט ניט א גאנץ לעבן.

ניט קיין זינגערין, ניט קיין פאווע,
ניט קיין וואַגל און וואנדער.
איך האָב א שטוב, איך טרינק קאווע,
פארגעסן אלץ מיט אן אנדער.

נאָר טייל מאָל דערפיל איך פון שטוב די ענגשאפט,
ווי ווערן כּוואַלט פּלוצעם יינגער.
נאָר טייל מאָל כאפט אויף זיך אין מיר די בענקשאפט
פון אן אַרעמען גאסן־זינגער.

קינדערשפיל

מענטשן פירן אין דער שטיל,
אין דער שטיל א קינדערשפיל.
יעדער וויל אין שפיל אריין,
יעדעד וויל דער ערשטער זיין.

עני-בעני — טויזנט שפרוכן.
דו באהאלט זיך, איך גיי זוכן ...

ס'טרעפט, אז איינער זיך באהאלט
אין א ווינקל פינצטער-קאלט,
נאָר די שפיל איז שוין דערעסן,
האַט מען זוכן אים פארגעסן ...

ווארט ער, מע זאָל אים געפינען,
ביז ער גייט אראָפּ פון זינען.

און א צווייטער זוכט כסדר,
אַבער ער געפינט ניט, ליידער.
ווייל דעם אנדערן געפעלט נישט
ווייטער זיצן אין באהעלטעניש,

זוכט ער, קען ער ניט געפינען,
ביז ער גייט אראָפּ פון זינען.

נו, ווי זאָל עס ניט פארדריסן,
וואָס מע גיט גאָר ניט צו וויסן,
קיינער קיינעם זאָגט ניט אָן,
ווען ער גייט ארויס פון קאָן.

דער, וואָס זוכט און דער, וואָס ווארט
בלייבן שטענדיק אָפגענארט.

ס'קומט די שטראַף זיי, ווייל זיי ווילן
מער פון אלעמען זיך שפילן.

כ'הָאָב אַיינגעמידט דאָס האַרץ

כ'הָאָב אַיינגעמידט דאָס האַרץ מיט זיין ניט מיד,
מיט איבערמאכן טרערן אין א ליד,
מיט זען און הערן און מיט וואָס נאָר ניט!

ערשט איצט פארשטיי איד, אז ס'איז ניט קיין וויץ
צו אויסהאלטן א הארץ אן אַיינגעמידטס —
כ'הָאָב עס פארשטאנען. אָבער ווען? ערשט איצט ...

אויך דער "ערשט איצט" אנטלויפט פון מיר שוין באלד
אַט ווי א הירש פון יעגער אינעם וואלד,
און אזא מאַדנע שטילקייט מיך באפאלט ...

איז שטער איד ניט. איד לאַז אלץ ווי עס גייט,
און מיט א גלייכגילט-שמייכל איד באגלייט
דאָס אלץ, וואָס כ'הָאָב בעגעגנט ערשט מיט פרייד.

דער גרויסער בראַך

פרעגן מיך אייניקע: נו און לידער
וועגן דעם גרויסן בראַך? —
לייג איך פאר זיי מיינע ביכער אנידער.
ווארטן זיי עפעס אויף נאָך...

די שלאָפלאַזע לידער מיט ווייטיק באשאַטנט
צו נעמען אין אכט — דאָס ניט!
זיי ווארטן אז מענטשלעך פלייש זאָל זיך בראַטן,
אין בלוט זאָל זיך דעמפן מיין ליד.

דער גרויסער בראַך גייט מיר נאָך ווי א מאַנסטער
ווי כ'זאָל ניט גיין און שטיין.
ער פרעגט מיך פרעך: — מיך באנעמען קאָנסטו?
ענטפער איך: ניין, אַ ניין!

איז קאָן איך ניט ווארפן מיט נאקעטע ווערטער,
מיט רוי־זאָלאַגישער שרעק.
זיך גראבלען אין מענטשלעכער פיין אומגעהערטער —
ניט איך קאָן ניט איך מעג.

איך זוך פאר דעם גרויל א באזונדער לשון,
א שפּאַרזאם וואַגיק וואַרט.
אַט האַב איך אים, אַט איז ער ווידער ניטאַ שוין...
נאָר ניקעווען קאָן איך ניט פאַרט.

געווידמעט נפתלי-הערץ כהן ז"ל

דו ביסט געשטאָרבן.
געירשנט איך האָב דיין פאפיר ...
שרייב איך אויף דעם,
איז עס פונקט ווי כ'וואַלט ריידן מיט דיר.

טייל מאַל דערשרעקט מיך:
כ'פארנעם מיט די שורות דאָס אַרט,
וואָס, ווען דו לעבסט,
וואַלט געאַטעמט אויף דעם דיינס א וואַרט.

ווילד איז די טבע
פון גורל, פון אַרט און פון צייט.
מיין וואַרט אויף דיינעם
לחלוטין איז ניט קיין פארבייט.

דיין ניט פארשריבן וואַרט
איז אן אייביקער סוד.
מיינער וועט אויך זיין א סוד.
נאָר ער ווארט נאָך אויף גנאָד ...

דו האַסט געהאלטן
די בויגנס פאפיר אין די הענט ...
העלף מיר, מיין פריינד,
כ'זאָל ווי דו זיין פארגלויבט און פארבלענדט ...

אים גייט עס ניט אָן

דו, לעזער, ווילסט וויסן
דעם דיכטערס געמיט? —
קענסט עס באשליסן,
צעטרויבער זיין ליד...

צי איז ער דערשלאָגן,
צי איז ער צעברויזט —
ווילסט עס אונדז זאָגן?
זאָג זיך ארויס!

און אויב אויף די ווָעס
הענגט אים א טרער,
איז מאך ניט קיין שהיות,
דערלאנג זי אהער!

דערגיין, צי זי לויפט
פון פיין צי פון גליק
און הענג זי אים אויף
אויף די אויגן צוריק.

דעם דיכטער, וואָס ער איז
כסדר פארטאָן
דיין נייגער קיין שטער איז,
אים גייט עס ניט אָן...

די ווילדע טויבן

עס שיינט אריין די זון אין מיינע שויבן,
און אלע חפצים ווערן נייער, שענער.
די ווילדע טויבן לאכן ערגעץ אויבן
מיט גאַרגלדיקע אָפּגעהאַקטע טענער. —

אלץ כאַ-כאַ-כאַ און כאַ-כאַ-כאַ, און ווידער.
מיסתמא זעען זיי פון אויבן זאכן,
וואָס מיר באמערקן גאַר ניט אין דער נידער,
און איבער וועלכע ס'איז כדאי צו לאכן.

די זון איז אָבער פון די טויבן העכער.
זי לאכט ניט, נאָר זי שמייכלט בלויז דעריבער
צו אלע מענטשן און צו אלע שטיבער
און צו די טויבן, וועלכע לאכן אויף די דעכער.

דערווייל

מיין ברויט איז געווייגן,
מיין שטוב איז געמאָסטן,
אַן חשבון מע מאכט ניט
קיין טראַט מער קיין פראַסטן.

ס'איז ווינציק פאראן
אויף דער היינטיקער וועלט שוין
דורכויסיקע פרייקייט.
דער מין זעט איר פעלט שוין.

א גליק נאָך,
וואָס ס'גייען דערוויילע די רעגנס
נאָר דאן ווען זיי ווילן
און קיינעם ניט פרעגן,

וואָס ס'קאָן זיך דער מענטש
אויף קיין פייגלען פארמעסטן,
זיי בויען
אזוי ווי זיי ווילן די נעסטן,

וואָס ס'שטעלט זיך נאָך קיינער
דערווייל ניט קיין צילן
באצווינגען דעם הימל
צו טאַן וואָס מיר ווילן.

צו מעסטן די נעסטן,
צו וועגן דעם רעגן —
אויף דעם וועט זיך קיינער
דערווייל ניט דערוועגן.

די רייד פון דעם דיכטערס שכן

מע זאָגט, ער שלייפט טאָגטעגלעך פון באַגינען.
וואָלט זיין ביי אים אן איידלשטיין כאָטש איינער!
ווער וועט עס אים געטרויען איידלשטיינער?
מיסתמא איז ער ניט ביים קלאָרן זינען.

ער האָט אפילו ניט קיין אינסטרומענטן —
איך האָב געפרעגט ביי זיינעם א באַקענטן, —
א טיש, א בעט און אָן א שיער פאפירלעך,
וואָס מע באדארף ארויסווארפן, נאטירלעך.

נאָר ער, ער היט זיי ווי דאָס אויג אין שטערן,
און לאַזט קיין איין פאפירל ניט פארקערן.
— וואָס טוסטו? — פרעגט מען ביי דער שיינער צורה.
איז ענטפערט ער פארחושט: — איך שליף א שורה...

בייבי סיטער

איך האָב געמיינט פון אָנהייב, ס'איז א הונט —
(מע נעמט אים דאָך אויף היטן!)
און סתם די ווערטער צוויי און זייער ריטם
(זאָל ענגליש זיין געזונט!)
איז פאר אמעריקאנער און פאר בריטן.

ס'האָט מיר, ווייזט אויס, דער"סעטער" דאָ געשטערט,
וואָס ער איז שוין געוויס א קלב שבכלבים!
היינט גיי דערטראכט זיך, זיי א נביא,
אז "בייבי סיטער" צו א מענטש געהערט,
דערצו איז דאָס א פרוי, און נאָך אזא מין,
וואָס קומט צום קינד פארבייטן אים א מאמען...

אין הארצן האָב איך אלץ געטראכט:
וואָס האָט זיך מיט די ייִדן אונדזערע געמאכט,
אז רק זיי זוכן הינט
אויף בלייבן מיט די קינדער.
און אז איך ווייס שוין יאָ אצינדער,
אז דאָס באטייט א ניאנקע פארן קינד,
איז "ניאנקע" אויך דאָך ווייט ניט יִדיש.
נאָר וויפל טראכסט אריין,
איז בלייבט דער חידוש.

אמאָל איז ביי די ייִדן, ווי מיר שיינט,
געווען אן אס,
געווען א באַבע און א זיידע.
(היינט פעלן ביידע —
מע האלט זיי מערסטן טייל אין בית אבות).

אָ, ליבער גאַט! אז וואָס איז דאָ צו ריידן —
א נייע צייט איז היינט.
כאַטש נעם און ווער א בייבי סיטער, כ'מיון, א סעטער,
א הונט, וואָס האלט, אז מענטשן זיינען געטער,
און הייבט ניט אָן צו וויסן, אז אצינד
זיצט גאַר א בייבי סיטער מיט א קינד...

די פלינקע פייגלען

די פלינקע פייגלען, ווי זיי גיבן אָן
כדי צו איינאַרדענען זיך אמבערליטן
אין זייערע ערשט אויסגעבויטע נעסטן!
זיי ווייסן ווי אזוי מע דארף עס טאָן.

באפעדערט שיין, זיי האָבן ליב דעם פּוץ.
נאַר ס'הייסט ניט, אז זיי זיינען צופיל נאַבל.
און איינס ביים צווייטן פון אונטערן שנאַבל
זיי כאפן אלץ, וואָס קומען קען צו נוץ.

דערנאָכדעם, זעלבסטצופרידענע, מע זיצט,
מע ווארעמט אויס די קינדער אין די אייער.
דאָס פירעכץ זייערע דערמאַנט מיך זייער...
נאַר וועמען? — כ'קאָן זיך ניט דערמאַנען איצט.

מורעשקעס מארשירן

דער טאָג איז הייס, דער הימל — ליכטיק אָפּן.
און דאָ אין וואַלד — קוק צו זיך צו דער ערד —
אויף טויזנטער געפּפּולט און געמערט,
מארשירן מורעשקעס. א גליק האָט זיי געטראָפּן ...

מיט געלע שטרויעלעך אנשטאָט טראַמפּייטן,
די שמאַלע גופּימלעך פאַרגארטלט פעסט —
און איינער לעבן צווייטן,
איינער נאָכן צווייטן —
פאַרוואַנדלען זיי זיך אין א קראַפט, דו זעסט?

און גאָט באהיט, אז דו זאָלסט שטיין דאָ באַרוועס!
זיי וועלן אויפּעסן דיך לעבעדיקערהייט ...
און ס'וועט ניט העלפּן, אויב אפּילו גרייט
וועט זיין אליין דער הימל נעמען דיך אויף ערבות.

ס'וועט קומען א צייט

- מע זאָגט, ס'איז ניט גוט וואָס איך קלייב אזוי איבער —
איינס איז מיר ליב און דאָס צווייטע — דערווידער,
איינס נעם איך, דאָס אנדערע לייג איך אנידער.
נאָר זיין וועט א צייט, איך וועל אלצדינג פארדייען.
ס'וועט קומען די צייט ווען פיש וועלן שרייען...
מע זאָגט, ס'איז ניט גוט זאָגן אלץ אין די אויגן.
זיך פירן אזוי הייסט עס זיין ניט דערצויגן.
ס'וועט קומען א צייט, כ'וועל זיך איבערדערצייען.
ס'וועט קומען די צייט ווען א פלאַקן וועט בליען...
מע זאָגט, אז א מענטש, וואָס איז קלוג און באלעזן,
מוז קאלטבלוטיק זיין און ניט מאכן קיין וועזן,
אויב צובאַמקען דארף מען אויף טיפשות און ליגנס.
עס איז צוליב דעם ניט כדאי זיך צו קריגן.
ס'וועט קומען א צייט — כ'וועל אויך אזוי קענען.
ס'וועט קומען די צייט ווען וואסער וועט ברענען...

אין טירגארטן

איד קום אריין אין טירגארטן,
אין טירגארטן.
און פיר דארטן
א שמועס מיט דעם לייב אין שטייג.
ער ריטשעט, און איד שווייג.

איד קום אריין אין טירגארטן,
אין טירגארטן
און פיר דארטן
א שמועס מיטן בער.
ער רעוועט, און איד הער.

איד קום אריין אין טירגארטן,
אין טירגארטן
און פיר דארטן
א שמועס מיטן וועכטער.
און אלע חיות הערן צו
און פלאצן פאר געלעכטער.

מיינע מאַרגנדיקע לידער

מיינע מאַרגנדיקע לידער
האלטן היינט מיך אויף ביים לעבן,
מאַנען נאָך אַ מאָל און ווידער
איך זאָל זיך ניט אונטערגעבן.

נעמען פאלן אויף מיר שטיינער —
נאָר עס טרעפט אין מיר קיין איינער!

עפענען זיך פלוצעם גריבער —
לאַזט זיך אויס, אז כ'שפּרינג אריבער!

שטעלט זיך קעגן מיר אַ וואנט —
רוק איך אָפּ זי מיט דער האנט!
מיינע מאַרגנדיקע לידער —
כ'לייג פאר זיי דעם קאָפּ אנידער.

ניט אויסגעבראכט

דו האָסט ניט אויסגעבראכט אין גאנצן
דיין מאמעשאפט —
האָסט נאָך און נאָך ...
און פון דעם "נאָך" ביסטו פארשלאפט.

דיין ווייבלעכקייט
האָסטו ניט אויסגעבראכט —
האָסט נאָך און נאָך ...
און פון דעם "נאָך" ביסטו פארשמאכט.

האָסט אלץ ניט אויסגעבראכט
דיין מענטשלעכקייט,
דיין מעגלעכקייט.
עס קלאפט זיך אָן אין ענגע ברעגעס
דיין אַנברעגלעכקייט.

כ'וועל מוזן עפעס צוטראכטן...

כ'וועל מוזן עפעס צוטראכטן, איד זע שוין.
(און צוטראכטן — דאָס איז מיר שטענדיק ליב).
איד קאָן דאָך ניט, אז אלץ זאָל זיך פארלעשן,
אז יעדער זיין זאָל אָפהענטיק און טריב,
אז גאַרנישט זאָל ניט איינגעבן זיך מערער,
אז אלץ זאָל שלעפּן זיך אָט ווי עס גייט,
אז אין דער לאגע אין דער ביטער־שווערער
ניט בלייבן זאָל קיין אינדזעלע פון פרייד,
קיין מענטש, וואָס פון די אלע אונטערשיידט זיך. —
כ'וועל מוזן עפעס צוטראכטן, פארשטייט זיך!

א פויגל אונטערן טיש

שוין באלד א שעה ווי ס'זיצט ביי מיר
אונטערן טיש א פויגל.

ער צאפלט פון מיין מינדסטן ריר
און פינטלט מיט די אויגן.

ווען דורכן פענצטער האָט ער זיך
אהער אריינגעריסן,
האָט ער דאָ אלע ווענט אויף גיך
מיט רעש ארומגעשמיסן

און אומדערווארט האָט מיט איין פלי
זיך אונטער טיש פארקליבן,
ביי וועלכן כ'בין פון אינדערפרי
געזעסן און געשריבן.

ער זיצט אין קאָרב, אין וועלכן כ'ווארף
ניט נייטיקע פאפירן.
נאָר איינס ער וויל, נאָר איינס ער דארף,
אז איך זאָל אים ניט רירן.

ס'איז פון מיין פרישטיק אויף דער שאַל
געבליבן ברויט א שטיקל.
איז ווארף איך איצט פון מאַל צו מאַל
א ברעקעלע בשתיקה...

נאָר ניין, דער פויגל זיצט און שווייגט
און פיקט ניט מיינע ברעקעלעך.
ער האָט דערקלערט א הונגערשטרייק.
און דאָס איז זייער שרעקלעך.

כ'וואַלט אים ארויסטרייבן געקענט,
נאָר כ'וויל ניט ווען כ'דארמאָן זיך,
אז אָן דער סטעליע, אָן די ווענט
וועט ער א שליידער טאָן זיך ...
איז נעם איך גאָר און גיי אוועק,
און זאָל ער זיך ארומזען,
אז אָפן איז פאר אים דער וועג.
און זיין אונטערן טיש פארשטעקט —
דאָס איז דער גרעסטער אומזין.

שלאַף מיין קינד

— שלאַף, מיין קינד! מיט דיר צוזאמען
שלאַפט די וועלט מיט בערג און ימען.

ווען דו מאכסט די אויגן אָפֿן,
גלייך הערט אויף די וועלט צו שלאַפֿן! —

שמייכלט ס'קינד פון שלאַף. עס קוועלט
וואָס עס מאכט אים נאָך די וועלט...

א בריוועלע דער מאמען

צעווישן שאפונגען פון וועלטישן באדייט,
געשריבענע אין גראמען און אָן גראמען,
שטייט ווי פארשעמט, א ביסל אָן א זייט,
דאָס עלטסטע ווערק — א בריוועלע דער מאמען.

עס האָט איין לייענער סך הכל אויף דער וועלט,
סע שרייבט זיך אָפט מאַל מיט א פראַסטן בלייער,
נאָר די, וואָס ווארט אויף אים, זי לייענט עס און קוועלט.
פאר איר איז עס פארפאסט. איר איז עס טייער.

איז לייג זשע אָפּ, זיי מוחל, אָן א זייט
דאָס אלץ, וואָס ס'איז אוממעגלעך צו פארזאמען.
ווייל איינס נאָר קאָן פארשפעטיקן די צייט —
א בריוו, א בריוועלע דער מאמען.

אזוי פיל ליכט, אזוי פיל בלענד!
ביים לעבן פיל איך זיך ווי א מיזינקע.
איך וואָלט היינט שרייבן מיט ביידע הענט,
מיט דער רעכטער און מיט דער לינקער...

איך שלינג דעם טאָג. אן עבירה צייט!
עס חזרט זיך קיין מאָל גאַרנישט איבער.
איך בין נאָך אלץ פון פרייד צעשטרייט,
איך בין נאָך אלץ צעחושט פון ליבע.

מע זאָגט, א דיכטער דארף טראגיש זיין,
נאָר זאָל איך ווערן צעבראַקט אויף שטיקלעך,
אויב נאָך אזוי פיל צער און פיין,
פיל איך היינט ניט אויף ס'ניי זיך גליקלעך.

ווי א בריק

א נאכט מיט א שטורעם,
א נאכט מיט א ווינט
פון וואַלקנס געפורעמט,
מיט רעגן פארשפינט.

עס קלאפט ווי מיט האמערס,
עס דונערט און בליצט...
מיין זון און מיין מאמע,
וואָס טוען זיי איצט?

— — — — —

א בליצשיין פארשרויפט זיך
דאָרט ווייט אין א שויב.
מיין מאמע כאפט אויף זיך,
צעחושט און פארטויבט,

אין פענצטער דערזעט זי
דעם רעגן דעם גוס —
זי מורמלט. וואָס רעדט זי? —
ס'איז מיר ניט באוויסט...

מיין אלטינקע מאמע,
מיין ווארעמע טויב,
זי ברעכט זיך צוזאמען,
איר רו איז גערויבט.

— — — — —

מיין זון אין צבא איז
אין אַט אַ דער נאכט.

און אפשר זיין ריי איז
צו זיין אויף דער וואך?

אזא מין פארפלייצונג! —
זיך פאַרשטעלן שווער.
... מיט ביקס אויף דער פלייצע
ער שפאנט הין און הער ...

אין א וועטער א וויסטן
אלדאָס בייז ווערט געשטארקט.
ס'קאַן א שאַס זיך א ריס טאַן,
צי א שטיין פון א בארג ...

כ'קאַן מיין אומרו ניט צאמען,
א יאָך אויף מיר דריקט.
צווישן זון און דער מאמען
כ'שפרייט זיך אויס ווי א בריק.

פון די דונערס און בליצן
וואָס די אורקראפט צעבינדט,
ווי מיין מאמען באשיצן,
ווי צו שטארקן מיין קינד?

כ'ווער פאוואָליע אנטשלאָפן.
ס'שטילט דער שטורעם זיך איין.
מיטן טאַג קומט די שיין.
ס'האַט קיין בייז ניט געטראָפן.

מײן מאן האָט מיר געקויפט א זיפ.
 ניט גרינג אזוינס צו קריגן.
 איד האָב זי גלייך באקומען ליב.
 א זיפ — א פארגעניגן!

ס'איז אַנגעצויגן שטייף איר דעק,
 אזוי ווי ביי א פייקל.
 און קיילעכיק — כאַטש שטעל אוועק
 זי אויפן זייט און קייקל...

זי האָט א פריילעכן קאַליר
 פון ווילדע פעלד-טיולפאנען.
 — זיפ עפעס דורך! — זי בעט ביי מיר.
 איד לאָז צום שראנק זיך שפאנען, —

אַט זיפ איד דורך א בייטל מעל —
 ווי ס'וואַלט א שניי זיך שיטן...
 כ'טו אויפן מעל די זיפ א שטעל,
 און ס'ווערט א ראַד אין מיטן...

דריי אייער-געלכלעך, העל צעשיינט,
 איד לאָז אין פוטער שווימען —
 כ'גיי עפעס אַפבאקן! כ'וועל היינט
 זיך פאר מײן מאן בארימען.

וויגליד

זיאמעלע שלאָפּט,
זיאמעלע שלאָפּט.
און אז זיאמעלע שלאָפּט,
אַטעמט ער אָפּט. —
אן אַטעם אריין
און אן אַטעם ארויס,
כאַטש נעם און וויג איין
ביי זיך אויפן שויס,
וויג אויפן שויס אים
און זינג אים א ליד,
א ליד וועגן דעם,
ווי ס'איז זיאמעלע מיד, —
א טאַג זיך געעסקט
אין שטוב און אין דרויסן.
און אלץ האָט פארדראָסן אים
פונקט ווי א גרויסן,
און אלץ האָט געפרייט אים
פונקט ווי א קינד.
איז האָט ער זיך אויסשלאָפן
כשר פארדינט.
שטילער זייט, קינדער
און רינדער און שאָף! —
זיאמקעלע שלאָפּט!
זיאמקעלע שלאָפּט!

מיין גאלדענע מאמע

מיין מאמע, מיין גאלדענע מאמע
האָט קיין מאָל קיין גאלד ניט פארמאָגט.
— צו וואָס זיך דאָס לעבן פארסמן? —
אזוי האָט מיין מאמע געזאָגט. —

אַן גאלד קאָן מען רוזק דאָך שלאָפן,
און דאָס וואָס דו האָסט איז גענוג. —
מיין גאלדענע מאמע האָט אָפן
דער וועלט אין די אויגן געקוקט.

אַט דער, וואָס צו רייכטום איז פילבאר,
וועט שטוינען ווען זאָגן איך וועל:
ביי אונדז האָט ניט גאלד נאָר, אויך זילבער
ניט איבערגעטראָטן די שוועל.

פון אָנהייב געפייפט האָט דער דלות.
מיט בירגערקריג, הונגער און נויט.
מיין מאמע, געטאָן האָט זי אלעס
אויף אַפּשרייען מיך ביי דעם טויט.

און שפעטער, קאָן זיין אז געקענט שוין
פארמאָגן א ווערטפולע זאך.
נאָר פשוט פון אונדזערע מענטשן
האָט קיינער פון דעם ניט געטראכט.

עס האָבן מיין טאטע און מאמע,
קיין קדושן-רונג קיין מאָל געהאט.
צו אַפּלעבן גליקלעך צוזאמן
האָט דאָס אויף קיין האָר ניט געשאט.

און ווען מע באפאלט די געשעפטן,
מע ראבעוועט דירות און בענק,
כ'דארמאָן זיך דעם זאָג דעם גערעכטן,
אויף תמיד כ'האַב אים פארגעדענקט:

— צו וואָס זיך דאָס לעבן פארסמן
צוליב אָט דעם נארישן גאָלד!
מיין מאמע, מיין גאָלדענע מאמע
האַט קיין מאָל קיין גאָלד ניט געוואָלט.

די בלומענקרוין

דאָס גרינע קעפל פון "נאָך ניט"
איז שטייף און פריש און אין דער מיט.
די בלעטלעך פון "גאַר פריי" — ארום.
זיי זיינען שעמעוודיק און שטום.

דערנאָכדעם, דופטיק און פארשייט —
די בלעטלעך פון "סאמע צייט".
נאָך ווייטער — אויך גאנץ שיינע בלעטלעך
פון זייער שטארק צעבליטן "שפעטלעך".

און הינטער זיי — דער לעצטער קרייז.
דאָרט פאלן בלעטלעך איינציקווייז...

קינדהייט

דער טאָג הייבט זיך אָן
מיט א קריי פון דעם האָן,
מיט א שאַרכן פון שיד.
דער טאָג הייבט זיך אָן
מיט א פלאַץ פון א שפּאַן
אויף דער קיד,
מיט א ריס פון דער קאַרע,
און נאָך — מיט א שוועבעלע-ריב —
מיט אלץ, וואָס איז איצטער געוואָרן
נאָך מערער מיר ליב.

אַנהייב צוואנציקער יאָרן.
ס'איז ווינטער אין רוסישן דאָרף.
איך טו זיך צום קליינעם
פארפראַרענעם פענצטער א וואָרף,
אן ערטעלע הוקע איך אויס,
ווי א ניסל די גרויס,
און זע: ס'איז דער האָן מיט די הינער
פון פירהויז ארויס.

דער האָן מאיעסטעטיש אזוי
בויגט דעם קאַפּ אויף א זייט,
ביים האלדז זיינע פעדערן —
פוטער-קאַליריקער זייד.
ס'געפעלט מיר דער האָן,
יעדע הון האַט אן אַרט אין מיין האַרץ.

די איז זילבערדיק-ווייס, די איז געל,
די איז רויכלדיק-שווארץ ...

און ס'האט יעדע פון זיי
איר באזונדער נאטור און איר חן,
וועלכע איך נאָר אליין, וואָס קוק צו זיך צו זיי,
קאָן פארשטיין.

ס'טוט א סקריפע די דרויסנטיר,
כ'הער פון די עמער א קלונג.
עס פארשמעקט מיר
דער אורשפרינגלעך-לויטערער טעם פון א טרונק.

כ'קוק מיט נייגער אריין
אין דער אָפענער טיר פון דער קיך ...
ס'קאן ניט זיין! זאָל עס זיין,
אז יענץ מיידעלע דאָרט — דאָס בין איך? ...

דו לעשסט זיך

דו לעשסט זיך ווי א ליכט...
איך קוק אריין אין דיין געזיכט,
באקאנטע שטריכן כ'וויל געפינען.
זיי נעמען ביסלעכווייז צערינען,
פארצויגן ווערן מיט א גרויען שיכט.

נאָר איך שטרעק אויס די הענט
צום פייערל וואָס ברענט
און ליכטיק בלויט
ארום דעם טרויעריקן קנויט...

דער ייִדישער "אוי-וויי", ער ליגט אונדז אויף די ליפן.
 עס כאפט ארויס זיך תמיד דער געשריי.
 עס לויפט די מילך, א רעגנדל נעמט זיפן,
 עס האָט דאָס קינד זיך אויסגעשמירט — אוי-וויי!

— אוי-וויי, דאָס טעפל צושטעלן פארגעסן!
 — אוי-וויי, אין דרויסן איז אזא מין פריר!
 — אוי-וויי, דו האָסט דאָך גאַרנישט ניט געגעסן!
 — דו וועסט פארשפעטיקן דאָך, וויי איז מיר!
 און ווייטער נאָך איז — "וויי צו מיינע יאָרן",
 און שטארקער נאָך איז "וויי איז מיר און ווינד",
 און אז עס זאָל מקוֹם זיין ניט טאָרן,
 איז זאָגט מען "וויי איז מיר ניט" — קלינגט עס לינד.

פון אַט די אלע ווייען איז דער בעסטער
 און דער געוונטשנסטער דער ווינטל-וויי.
 נאָר מיינע ברידער ייִדישע און שוועסטער,
 זיי קאָנען זיך פארגינען אים? — וויי-וויי!

מיר שטייען צו די ביימער מיטן רוקן,
 מיר טומלען, ווען עס זינגט דער סאַלאָווי
 מיר האָבן ניט קיין צייט אין הימל קוקן;
 וואָס וועט עס זיין מיט אונדז, וויי-וויי!

טענות

אן אומגליק! מיר גייען פארלאָרן —
דאָס נאַכמאָכן — ס' נעמט אזש אן אימה...
מיר זיינען פארדאָרבן געוואָרן
אין פרעמדע, דערווייליקע היימען.

ס'איז ענלעך צו מאלפישקייט פוסטער
דאָס נאַכקרימען יענעם כסדר.
מיר האָבן פאָרגעסן דעם מוסטער
פון אייגענע יידישע קליידער.

זינט מיר האָבן אונדזערע האַרפן
אויף ווערבעס פון בבל צעהאנגען,
מיר הערן שוין אויף זיי צו דארפן,
מיר זוכן שוין פרעמדע געזאנגען.

אין מדינה פון מילך און פון האָניק —
ס'איז יידיש דאָ יעטווידער זעמדל —
מיר שלעפן אריין די האַרמאַניק,
דעם דזשאזא און דעם טוויסט דעם ווילד-פרעמדן.

געווען דאָך אן עבר, פארשטייט זיך,
פול שטייגער — אַ, גאַטעניו ליבער!
איז ווי האָט מען דעמלט געקליידט זיך,
ווי אויסגעפוצט האָט מען די שטיבער?

ווי פלעגן זיך מיידלעך פארקעמען,
ווי האָט מען באצירט דעם כלי זין?
באמת, א סוף זאָל שוין נעמען
ביי אנדערע פעלקער צו לייען!

מיין פייל

ווי שטילט מען איין די שרייענדיקע שטילקייט?
ווי שרייט מען אויס דאָס שטומענדיקע וואָרט?
מיין ווארטן האלט אין זיך די אנגעצילטקייט
אין א פאר מיר נאָך ניט באווסטן אָרט.

אלץ שטייפער וויקלען מיך ארום די יאָרן,
זיי ווארפן אָן א שליף מיר אויפן האלדז...
נאָר כ'ווייס, ער וועט פארציען זיך ניט טאָרן
ביז וואנען כ'האַב א חשק נאָך צו אלץ —

ביז וואנען ניט געזעטיקט איז מיין הונגער,
ביז וואנען ס'איז מיין דורשט נאָך ניט געשטילט,
ביז וואנען ס'האַט מיין פייל נאָך ניט דערשפרונגען
אהין, וווּ זי איז אַנגעצילט.

אנדערשקייט

די אנדערשקייט פון יעטווידער מינוט
מאכט זיס דאָס לעבן אונז (און טייל מאָל ביטער).
זי שאפט אין בלוט דעם אָנגעשטרענגטן ציטער,
אָן וועלכן ס'וואָלט פארבליפט ווערן דאָס בלוט.

די אנדערשקייט פון יעטווידער באגער
מאכט זיס דאָס לעבן (אָדער אומדערטרעגלעך).
נאָר בלויז א דאנק דער אנדערשקייט איז מעגלעך
דער נייגער אונזערער ביי יעדן קער.

מיר ווייסן קיין מאָל ניט, א שמייכל צי א טרער
וועט ברענגען אונז די קומענדיקע וויילע.
און ס'ליגט אין דעם אזא מין גרויסע מעלה,
וואָס איבערשאצן איר באדייט איז שווער.

און ווען דער מענטש דערגייט צום לעצטן ראנד ערשט,
בלייבט עס אויף שטענדיק און עס ווערט ניט אנדערש.

איך וויל מער קיין פריינד ניט,
 זיי האָבן א טבע צו שטראַבן.
 וואָס טויג זי, מיין פריינדשאפט,
 וואָס קאָן ניט דערהאלטן ביים לעבן א פריינד!
 עס גליטשט זיך זיין לעבן ארויס,
 ווי א האנט פון אן ארבל,
 מיט וועלכן דו שטייסט אלץ געאַרעמט ביז היינט...

געהאט האָב איך פריינד,
 ניט געטראַכט, אז איך קאָן זיי פארלירן.
 ס'איז אויף דעם בית-עלמין געוועזן מיר פרעמד יעדער שטיין.
 אמאָל פלעגן עפענען ברייט זיך פאר מיר אלע טירן.
 איצט מאכן זיי איינציקווייז צו זיך,
 און לאָזן מיך איבער אליין...

בלינדערהייט

דער בלינדער גייט, זיין שטעקן שטרעקט ער אויס

רעכטס,

לינקס,

פאַרויס.

רעכטס,

לינקס,

פאַרויס.

זיין שטעקן טוט דעם וועג באטאפן,

דער בלינדער זאָל זיך ניט צעקלאפן.

איד קוק און טראכט : אַ גאַט,

ווי בלינד איז אָפט מיין טראַט !

מיין פאַרזעען ניט שטענדיק קאָן איד שטרעקן

ווי יענעם שטעקן.

און אַט איז שוין מיין הארץ אין ביילן ...

נאָר איד, איד הער ניט אויף צו איילן

פאַרויס,

ווי ווידער איד באקום א שטויס.

כ'וועל א גיי טאָן

כ'וועל א גיי טאָן,
א קוק טאָן ווי איז אויף דער גאס —
ווארעם צי קאלט,
טרוקן צי נאס?

כ'וועל א פיל טאָן די לופט
מיטן נאָז,
מיטן גוף
און א וויילינקע שטיין
אין דעם דרויסן אליין —
אך ווי גוט!

ציען זיך לאנג
וועט די שטילע מינוט,
פון די וואַלקנס דער גאנג —
אזוי ווייך און בארוט...

און אין שטוב ווארט
א טיש און א שאנק
און א טיר מיט א שלאַס.
איז וואַס?

דער האָן

ניט אנדערש, דער האָן
איז געמאכט פון קאפראָן!
ער ענדיקט דעם קריי
און הייבט ווידער גלייך אָן...
אן אמתער האָן
וואָלט אזוי ניט געטאָן.

אן אמתער האָן
וואָלט א וויילע געווארט,
פארזשמורעט אן אויג,
מיטן פיסל געשארט.
און דער — קרייט און קרייט
אָן א מאַס אָן א טעם.
ער האָט אין זיין האלדז
א מאשינדל מיסתם...

ער פאסט זיך גאנץ גוט
צו דער שטאַטישער גאס,
וואָס ווערט אין באגינען
פון טויען ניט נאס,
וואָס האָט ניט קיין גרעזל,
קיין בלימל אויף ד'רערד,
וואָס הערט זיך נאָר צו
צו דעם בעזים וואָס קערט.

ער פאסט זיך ניט אָבער
אליין צום פארטאָג,

צו יענער נאָך הענער־דערפֿארונג,
וואָס כ'טראַג פֿון קינדערשע יאַרן,
פֿון דעמאָלט נאָך אָן ...

ס'פלעגט אויפשטיין די וועלט
מיטן קריי פֿונעם האָן.
דער האָן,

אין זיין גאנצער פֿילפֿארביקער פֿראכט,
ער פֿאטשט מיט די פֿליגל —
און אויס מיט דער נאכט!

דער האָן אויפֿן פֿלויט —
דער פֿארטאָג־מאַנומענט —
ניין, דאָס איז ניט ער!
כ'האַב זיין קריי ניט דערקענט.

די גאס איז ניט די,
און די צייט איז ניט די ...
דער זעלבער איז אָבער
אליין דער גאנצפֿרי.

איך זאָג צו זיך

איך זאָג צו זיך :

דו נאר, -שלאַף אויס זיך, כאפ אריין!

דיין בעט איז ווארעם און באקוועם.

וואָס בעסער קאָן נאָך זיין?

עס שטייען פעסט

די פיסלעך אירע אויפן דיל,

דער באלקן פאלט ניט איין,

די נאכט איז שטיל.

איך זאָג צו זיך :

דו נאר, שעפ רו אין דיין געצעלט!

ס'א צייט, ווען כאַדאַראַם גייט אום די וועלט.

נאָר דו ביסט ווי א מויערקעפל

אויפן דעק פון ים.

ס'הילכט אָפ אין דיר זיין גאנצער טאראראם.

דורך וואסערן

פון זיינע אומרוקע טיפן

פון ליד דער פערל ווערט געשליפן.

א נאכט — פון די ווארעמסטע נעכט.
 די שטאַט האָט דעם הימל פארגארטלט.
 פון הייזער, פון וועגן און פארקן —
 א בליציקער לאַמפן־געפלעכט.

און איבער דעם גארטל איז בלוי.
 ווי סודותפול זיינען די שטערן!
 ניין, זיי צו דער שטאַט ניט געהערן,
 זיי זיינען באזונדער אזוי!

דאָס איז גאַר אן אנדער מין שיין,
 וואָס רעדט צו דיין הארץ און וואָס צאפלט.
 דעם גאַלדענעם שטערנס שווארצאפל,
 ער קוקט אין נשמה אריין...

געפעלן אלעמען

געפעלן אלעמען — דאָס איז א שטראָף,
ווען דאָס זיינען, פון דעסטוועגן, ניט אלע,
נאָר בלויז די מערהייט די "נאַרמאלע",
וואָס איז, זי זאָל מיר מוחל זיין, ווי שאַף:
כאפט אויף א ביליג ביכל, צי א לידל,
און זאלבט דעם שעפער אלס די ערשטע פידל.

געפעלן אלעמען — דאָס איז א גאָב פון גאָט.
אזא מין גליקלעכן ניט נאָר מבינים בענטשן,
נאָר ער דערגייט אויך צו די פראַסטע מענטשן
ווי ער וואַלט וויסן יענעם גרויסן סוד,
דעם, וועלכער שווענקט אראָפּ די קינסטלעכע פארענטשן,
וואָס מענטש פון מענטש טיילט אָפּ, און שיכט פון שיכט,
און מאכט אונדז אלע אייניק אין זיין ליכט.

איך דארף היינט זייער ווינציק האָבן :
א קיך־טיש, וואָס מע קאָן אים שאַבן,
א באַנק, א בעטל און א שאַפקע.
און ביי דער טיר — א הונט וואָס האַווקעט
און לאַזט ניט צו קיין שלעכטע לייט.
איך וויל זיי האָבן פון דער ווייט.

פאַרטרעט

זי טראָגט איר פנים וויא טייל פון קלייד.
דאָס מויל — אויף שפילקעלעך פון אירע רייד.
די אויגן-קעשענקעלעך זי צעעפנט
און גלאַצט פארווונדערט, וואָס עס זאָל ניט טרעפן.
צום הערצל טוט עס ניט דערגיין.
זי איז נאָו און פול מיט חן.
די מינע, וואָס זי האָט נאָר וואָס געמאכט,
איז דורכגעטראכט נאָך פון ביינאכט.

דער געוויסן

(א מעשהלע)

דער געוויסן ביי דעם מענטשן
האַט אמאָל געטראָגן הענטשן,
ווייסע הענטשן אויף די הענט —
ס'האַט די אויגן אזש געבלענדט.

ער פלעגט פאַרזיכטיק זיך רירן,
אלץ כדי זיך ניט פארשמירן,
זיך מיט גענגסטערס ניט באגריסט
און געווען א פאציפיסט.

אויף זיין גלייכן, שטאַלצן רוקן
איז געווען א פרייד צו קוקן.
פריש געווען איז ער אזוי
ווי דער פאלנדיקער טוי.

אַבער, ווי מיר ווייסן, צייטן
קומען אָן און אלצדינג בייטן.
דער געוויסן ביי דעם מענטש
האַט שוין אויסגעטאַן איין הענטש...

איינעם, און דערנאך דעם צווייטן —
מיט א תירוץ מיט א גרייטן:
קיינער, ס'ווייסט דאָס יעדער קינד,
טראָגט ניט הענטשיקעס אצינד.

ס'האַט גענומען דער געוויסן
זיך מיט אלע גענגסטערס גריסן

און דערביי האָט ער גערעדט,
אז ער האלט בלויז עטיקעט.

מיט דער צייט האָט דער געוויסן
זיך גענומען לערנען שיסן —
דאָס איז ניט קיין פאציפיסט,
אויב ער ווייסט ניט ווי מען שיסט ...

— וויסן הייסט דאָך נאָך ניט שיסן —
האָט געטענהעט דער געוויסן, —
אומוויסן — דאָס איז א זאך,
וואָס מאכט אָפהענטיק און שוואַך.

דער געוויסן, מעגט איר הערן,
איז געוואָרן שטארק געלערנט.
איצטער האָט די גאנצע וועלט
זיך פאר אים שוין איינגעשטעלט.

יעדער האָט געטאָן צו וויסן:
"זעט, א נייער מין געוויסן,
וואָס ער טיילט זיך גאָר ניט אויס,
וואָס ער האלט זיך גאָר ניט גרויס,

וואָס ער גראבלט אויך אין מיסט זיך,
וואָס מיט יעדערן ער גריסט זיך.
איצט קומט אויס, אז יעדער מענטש
מיט געוויסן איז געבענטשט."

ביז געקומען איז א דרייסטער,
וואָס פון קיין שום אַנשטעל ווייסט ער,

און מיט ביטל און פאראכט
דעם געוויסן אויסגעלאכט.

”עך, געוויסן דו, געוויסן!
ווינציק האָט מען דיך געשמיסן!
האַסט קיין שטאַלץ ניט און קיין וואָג.
וון איז דיין געוויסן, זאַג?”

דאַס האָט, זעט איר, דעם געוויסן
אַנגעהויבן צו פארדריסן.
— ווער ביסטו אזעלכער, כ'פרעג?
גיי זיך, גיי זיך אין דיין וועג! —

דאָ דערמאָנט זיך דער געוויסן:
אך ווי גוט, ער קאָן דאָך שיסן!
וועט ער אַנלערנען דעם שנעק...
און ער הרגעט אים אוועק.

און פון יענעם טאַג ביז איצטער
גייט אין בלוט אום א פארשפריצטער
דער געוויסן פון דער וועלט,
גייט און ווערט ניט אַפגעשטעלט.

יעדער קוקט אויף אים און רעדט ניט,
יעדער מאכט זיך אז ער זעט ניט.
וויילע יעדער זעט גאנץ גוט —
ער איז אויסגעשמירט אין בלוט...

שטייט מיין הויז

שטייט מיין הויז אין מיטן גאס,
איז מיין גאס אין מיטן שטאָט,
איז די שטאָט אין מיטן לאנד,
איז דאָס לאנד אין מיטן וועלט...

שטיי איך מיר אין מיטן שטוב
און איך טראכט, אז גאַרנישט ניט
קאָן ניט זיין ניט אין דער מיט.
אַט דער אינדערמיט, ווער ווייסט,
אפשר איז עס אונדזער טרייסט?

ס'מוז געפערלעך זיין ביים ברעג,
ווי עס ענדיקט זיך דער וועג.
און אַנאַהייב פון א וועג
האַט געזען דען ווער, איך פרעג?

ס'ציט זיך אלץ פון אייביק אָן
אויף צו אייביק, אייביק זיין.
הייסט עס, איך האָב גוט געטאָן,
וואָס כ'ביו אין דעם הויז אריין,
וואָס עס שטייט אין מיטן גאס,
וועלכע איז אין מיטן שטאָט,
וועלכע איז אין מיטן לאנד,
אין דער מיט פון אונדזער וועלט.

עפיגראמען

ווער איז ער?

1.

ס'איז גאָר ניט טיף אזוי, עס ליגט פון אויבן :
ווען כ'וואַלט אים לויבן, וואַלט ער אויך מיך לויבן.
נאָר ס'לוינט זיך מיר ניט זאָגן אים א ליגן
כדי פון אים א גוטן אַפּרוּף קריגן.

2.

ער איז א גוטער ווען ער שלאָפט.
נאָר ס'האַט נאך ליידער ניט געטראָפּן,
ער זאָל בייטאָג זיך לייגן שלאָפּן.
ער שלאָפט אויך ניט ביינאכט גאנץ אַפּט.

3.

עד כאפט ניט פון די טעפּלעך,
ער איז א פּרינציפּיעלער, —
ער לעקט בלויז פון די טעלער.

4.

ער וואַלט געווען א מענטש — א גאָלד,
ווען ער אין זיך וואַלט הערן
דעם שלעכטן מענטשן ניט געוואַלט.
איז ניין ! ער פּאַלגט אים גערן ...

5.

ער איז קיין מאַל ניט ער,
ער איז יענער און דער.
ס'איז אזא מין ווי ער
פאר דער האנט כאפּן שווער.

מיט אלעמען וויל ער בשלום בלויז לעבן.
 דערפאר איז ער יעדערן גרייט צו פארגעבן.
 ער ווייסט אז פון איינרייסן זיך, פון זיך קריגן
 האָט מען פארדרוס. און ער זוכט פארגעניגן.
 .7

ער פֿאַרט פון איין לאנד אינעם צווייטן —
 הין און צוריק, הין און צוריק.
 ס'איז ניט קיין שאַד אים צו באגלייטן,
 באגעגענען — איז ניט קיין גליק.
 .8

קולטור? פארנעם? — ער האָט ניט דאָס, ניט יענץ.
 ער האָט דערפאר אַבער א פרעכטיקן קרעדענץ.

קאָסמעטישע עפיגראמען

האַר:

די זעלבע האַר — זיי זיינען שיין אין וויַעס,
און אין אַ בראַדעווקע זיי זיינען מיאוס ...

אַ שטערן:

אַ גרויסן שטערן וואָלט ניט שטערן,
אַז הינטער אים זאָל קלוג זיך קלערן.

ציין:

אַ שיינער צאָן איז דעמלט שיין,
ווען ס'איז אַ פולער מויל מיט ציין.

אַ נאַז:

דער, וואָס איז אין שטאנד פארשטיין,
זאָל דערקלערן מיר פארוואָס
בלויע אויגן זיינען שיין,
און ניט שיין — אַ בלויע נאַז?

אַ האַלדז:

דער האַלדז איז ביי אים שטארקער פון אלץ —
עס הענגען זיך מיידלעך אים אויפן האַלדז.

הויט:

איר זאָלט דער דינער הויט ניט גלויבן.
ס'קאָן טרעפן, אַז זי איז בלויז אויבן.
און אונטן, מיאוס ווי דער טויט,
קאָן דווקא זיין אַ גראַבע הויט.

א צונג:

דעם טעם פון צונג, וואָס אין דיין מויל,
קאָן בלוז א צווייטער וויסן וויל.

א שמייכל:

א פנים אָן א שמייכל —
דאָס לייגט זיך אויפן שכל.
נאָר א שמייכל אָן א פנים —
משוגע מיינע שונאים!

אפאריזמען און שמייכלען

זאָרגן וועגן דער מענטשהייט הייסט נאָך ניט זאָרגן
וועגן א מענטשן.

איב אין אן עמער גייט אריין מער ווי אן עמער, הייסט
עס אז ער רינט.

דער מענטש קאָן אויפטאָן א סך מער ווי ער קאָן.

דעם קלוגן צו ווערן א חכם איז ניט גרינגער ווי דעם
נאר צו ווערן קלוג.

אקלוגער ווייסט ווי עס דארף זיין, און א חכם ווייסט
ווי עס פאסירט.

דער מענטש געדענקט גוט וואָס ער דארף פארגעסן.

אָס נענטער צו דעם עלטער אלץ שווערער גיט זיך איין
צו זיין יונג.

אָך דעם מענטשן לוייערן צוויי געפארן. די געפאר פון ניט
קאָנען טראכטן און די געפאר צו דערטראכטן זיך דער
טייול ווייסט צו וואָס.

א נאָדל קאָן א שטאָך טאָן אויך מיטן טעמפן שפיץ.

ב אָטש פיאַווקעס היילן מענטשן, דאָך קאָן מען זיי ניט האלטן פאר הומאניסטן.

ג ונגערהייט האלסטו אז עס האָט דיר געמעגט זיין בעסער, און אויף דער עלטער טראכסטו, אז עס האָט דיר געקאָנט זיין ערגער.

וו ער זאָגט, אז גיין באַרג אַראָפּ איז גרינג?

א מענטש איז איין מאָל פאר אלע מאָל אָדער יונג אָדער אלט.

וו ינציקער פון אלץ ווייסן מענטשן וועגן דער צייט אין וועלכער זיי לעבן.

א נפאלן אויף א פחדן קאָן אפילו א פחדן.

א ויב דיין שונא איז געוואָרן א פריינד פון דינע פריינד, טאָ ווער זיינען דינע פריינד?

א ויף צו אָפּשאצן א רפואה דארף מען האָבן די אנטשפרע-
כיקע קרענק.

ט ייל מאַל ריידן מענטשן א סך כדי עפעס צו פארשווייגן.

ל עדעס מיידעלע איז שוין א ביסל א מאמע און יעדער טאטע
איז נאָך א ביסל א יינגל.

כ די זיין אין אלץ זיכער דארף מען זיין זייער יונג.

ל ער פראַגרעס פון דער טעכניק מאכט פון דער מאשין א
מענשטן און פון דעם מענטשן א מאשין.

ס' ארא גליק איז צו קאַנען פילן זיך גליקלעך!

א' קלוגער ווערט אויף דער עלטער קליגער. א נאר —
נארישער.

ע' איז ביטער ווען מיט פאנאטיזם קעמפן פאנאטיקער.

א ין קונסט איז ענערגיע אָן טאלאנט א גרויסער אומגליק.

א ון מבנים עקזיסטירן ניט קיין ווערטן.

ררייד קאַן זיין טרויעריק, אָבער טרויער קאַן ניט זיין פריילעך.

אין דער יוגנט פארנעמען מיר זיך מיט קאַמפליצירטע פראגן, און מיט דער צייט הייבן מיר אָן פארשטיין אויך פראַסטע זאכן.

ריסן אז דו ווייסט ניט — דאָס הייסט שוין עפעס וויסן.

ריינטיקע צייטן אויף צו קאַנען פארבלייבן קלאַר דארף מען זיין משוגע.

וען א געשטאַרבענער ווייסט אז ער איז געשטאַרבן, וואַלט ער דאָס ניט אוסגעהאלטן.

ראָטש הינער האלטן אין איין גריבלען זיך, זיינען זיי קנאפע פילאַזאָפן.

רי בעסטע קאַסמעטיק פארן פנים איז נארישקייט.

אנאר אין א פרעמד לאנד איז פריער פאר אלץ אן אויסלענדער.

ד אָס וואָס דער גנב וויל זיין אומבאמערקט, הייסט נאָך
ניט אז ער איז באשיידן.

א מאָל האָט א שרייבער, ביז ער פלעגט טונקען די פעדער
אין טינט, געהאט צייט צו טראכטן.

ד י בעסטע ווערק זיינען די, וואָס מע שרייבט מיט די
לונגען — די געלונגענע.

ד ער קעז טוט גאַרניט און שוויצט.

ד י צעהיצטע געדאנקען דארף מען פון צייט צו צייט
איבערמישן, זיי זאלן ניט צוברענען.

ד ער געדאנק טראַגט שיד, און דאָס געפיל גייט באַרוועס.

א רומנעמען הייסט נאָך ניט ליב האָבן — האָט געזאָגט
דאָס קעניגל, ארויסדרייענדיק זיך פון דער שלאנג.

ד ער קאַפּ איז ביי אים געווען א ליכטיקער — א פלי-
כעוואטער.

ביי אים איז א שוואכקייט: ער וויל מאכן אן איינדרוק
פון א שטארקן.

ויען ער וואַלט אפילו זיין א מעסער, וואַלט ער טויגן נאָר
אויף צו שמירן און ניט אויף צו שניידן.

ער איז פרינציפיעל פרינציפלאַז.

סאיז געווען קאַנטיק, אז מיט זיין מוח האָט ער זיך
נאָך ניט באנוצט.

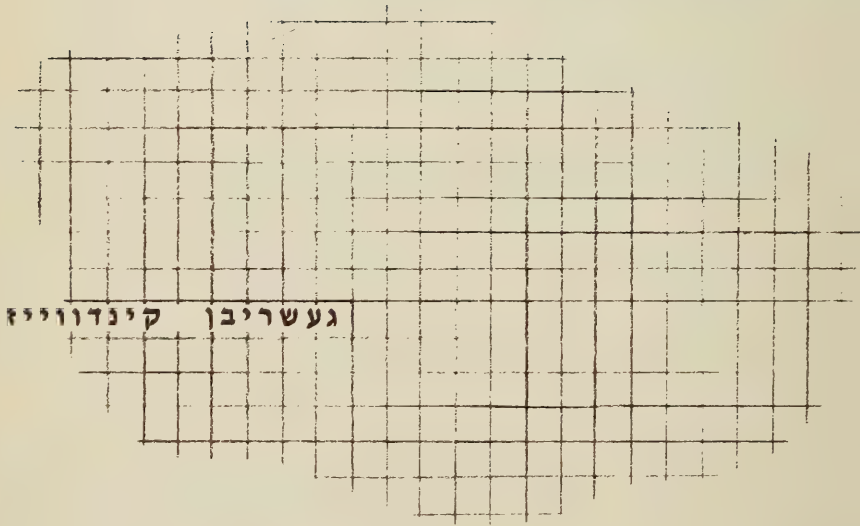
אפשר איז גלייכער חתונה האָבן אויף דער עלטער, ווען
מע האָט שוין שכל, און שטארבן איונגערהייט, ווען מע האָט
נאָך דערצו כוח? ...

פאר זיין ווייב איז ער גרייט געווען אָפהאקן זיך אויב
ניט די רעכטע האנט, איז לכל הפחות דעם פינגער צוזאמען
מיטן קדושין־רונג.

זיין ערלעכקייט איז געווען אן אלטמוידישע. קיינער האָט
זי ניט באדארפט.

אן אייזערנע לאַגיק איז בלויז ביי משוגעים.

ע"פ
הע"פ

געשריבן קינדווייז

עטלעכע ווערטער פונעם מחבר

אין די לעצטע צוויי העפטן גייען אריין לידער וועלכע איך
האַב געשריבן אין עלטער פון זעקס ביז דרייצן יאָר. עס
האַבן זיך פארהיט ניט אלע בלעטלעך. די פריסטע דרוק
איך לויט דעם הייסן פארלאנג פון מיין מאמען, וועלכע
האַט אין די צוואנציקער יאָרן אין מאַסקווע, א הונגעריקע,
אין א קאלטן, פוסטן צימער פארשריבן מיינע ערשטע
גראמען, ניט איבעראנדערשנדיק קיין איין וואָרט. דערנאָך
פלעג איך צו די לידער מאַלן בילדלעך.

רחל בוימוואָל

פעלדבילד

אין מיטן א פעלד,
ווי א טייכעלע בלאנקט,
האַט א קו
מיט קעלבערנע אויגן און שניידיקן "מו"
באגלייט דעם פארגאנג
פון דער ליכטיקער זון.
מיטן גאנצן פארלאנג,
וואָס עס האָט נאָר א קו,
זיך א לאַז געטאָן העט בארג־אראַפּ.
ווי גערופן האָט איר פון דער שקיעה די ליכט.
האַט דער פאסטעך דערזען איר ווילדן גאלאַפּ,
אויפגעהויבן די רוט
איבער ברייטן פארבויג פון שטרוענער הוט,
וואָס א פאסטעך פארמאַגט.
און קיין וואָרט האָט דער פאסטעך זיין קו ניט געזאַגט,
ווען געפירט פאר די הערנער אין סטאדע צוריק.
ס'האַט די זון זיך מיט בלוטיקע שטראלן געשטיקט
און אין מיטן פון שלונג איז געבליבן פארגלייזט.
צי געזען האָט די קו מיט איר פאסטעך — ווער ווייסט,
ווי עס ווערגט זיך די זון מיט הימל און ערד
און מיט גאַלדענע זאנגען...
איז א קו מיט א פאסטעך, פארחלומטערהייט,
איבער לענג פון דעם פעלד צו דער סטאדע געגאנגען.

שפעטער הארבסט

שווימט ארום א קאלטע זון אין הימל-בלוי,
קוקט אויף אַסיענדיקער שטאַט מיט אומצוטרוי,

קוקט אויף געלע גראַזן מעשקאַליריקע —
טאנצן איבער זיי שוין ווינטלעך פּריריקע,

קוקט אויף רויטע בלעטער קופּערפּאַרביקע —
שוועבט אויף זיי א בלאסע שיין א שטאַרביקע...

ערגעץ הינטער שטאַט, אין וועלדער כּוואַקע,
שמעקט מיט שניי שוין פון די יאַדלעס טויקע.

און ווען די נאַדליקע לופט וואַלט קענען שאַלטן זיך,
וואַלט מען זען ווי שניי אין פליען האַט פאַרהאַלטן זיך.

וויינט א מיידעלע — טריפעלע צו טריפעלע, —
ס'איז אין קאַליוזשקע געבליבן שטיין איר שיפעלע...

א פֿור נאָך א פֿור

א פֿור נאָך א פֿור הויך געפאקט ביז ארוף,
און אויבן — א מידער, צעוואלגערטער גוף
מיט בייטש אין דער האנט און מיט "וויאַ!" אויף די ליפן.
... און רעגנדלעך פייכטע זיך זיפן און זיפן.

אין הארץ איז א ווייטיק פון בענקשאפט דערוועקט.
א פֿור נאָך א פֿור — און ס'ווערט פוסט דער פראַספעקט.
נאָך מענטשן-צעפאָרן, נאָך זאכן-צעפירן
געבליבן בלויז שטיבער מיט אַפענע טירן ...

ניטאָ ווער ס'זאָל בלעטעלעך געלע פארקערן
און אויסקוקן נאכט, און דערווארטן א שטערן.
בלויז איד דאָ אליין — ס'ציט דער וועג ווי א שנור —
איד שטיי און איד טראכט זיך: א פֿור נאָך א פֿור ...

גרויע שעהען
 ווי די טויבן,
 נאכטן-שטויבן
 ווי די קראָען.
 ציען שטעגן
 ווי די שלאנגען.
 הענגט א שווערער
 קופער-רעגן
 אין דער לופטן.
 נאָר די שטערן —
 ווי זיי קלערן
 נאכט צעפלעכטן.
 און די ווייטן
 מיט די שלעפן —
 טויזנט עקן
 פון דעם ברייטן הימל-קופאַל.
 און זיי שטרייטן,
 וואָס באדייטן
 נאכט און נעפל.
 מזרח — קאלט,
 זיך וויל ניט צינדן
 און צעבינדן
 אויפגאנג-שעהען.
 גרויע שעהען ווי די טויבן,
 נאכטן-שטויבן ווי די קראָען.

און ס'לויפט די פען

א שטיקל בלעך — דאָס איז א פען.
און פּראָסט פּאפּיר — דאָס איז א העפט.
א ליד — דאָס איז אזא מין זאך,
פון וואָס עס ווערט דער מענטש פּאַרטראַכט.
און מענטש מיט וואָג אין לופט שוין שוועבט,
ווי פּיין און צער וואָלט ניט געלעבט.
און ס'לויפט די פען, קיין וואָרט ניט מעקט.
און אַרט ניט קלעקט, און טינט ניט קלעקט...

דער וואלד אין דרימל

דער וואלד אין דרימל,
בלוי דער הימל,
די ביימער גרין,
ס'פארגייט די זון.
און שפעטע שעה
קומט אָן, און גראָ
באדעקט די לופט,
און וועקט און רופט
די נאכט, וואָס גייט
אין שוואַרץ געקליידט.

מיט פליגל ברייט
זי שטערן זייט,
מיט אויגן שוואַרץ
שטילט איין מיין האַרץ.
מיין יעדער גליד
ווערט שוואַך און מיד.
איך לאָז אַראָפּ
צום בעט מיין קאָפּ
און פלי יוועק
צום הימל-ברעג,
צום עק פון וועלט,
צו אָנהייב קעלט...
כ'פלי אָן אן ענד.
כ'פאל אין די הענט
פון נאכט. און באלד

איז אויס מיט טייך
און אויס מיט וואלד. —
איך בלייב פארשמאכט
אין הענט פון נאכט,
אין הענט פון נאכט...

א שרפה

עס ברענט

און ס'פאלן איין די ווענט.

און באלקנס שפאלטן זיך פון דאָרטן און ביז דאנען.

צעגליטע שויבן שפריצן ווי פּאַנטאנען.

עס ווערן איינגעוואלגערט טרעפּ.

א רויטער הימל פיבערט איבער קעפּ.

און פענצטער-לעכער ווערגן זיך מיט רויך,

זיי אַטעמען הייס אריין אין הויך.

און עפעס הודיעט אין דער לופט

און — — — — רופט: *

— הויז, עס ברענט!

— כא-כא, עס וואלגערן זיך ווענט!

* די פאסיקלעך באדייטן, אז ס'האבן זיך
אפגעמעקט די ווערטער אין כתב-יד

גרייכן, גרייכן ...

גרייכן, גרייכן און דערגרייכן
זונען-שטראלן צו מיין קאָפּ.
מיט אַ זיידן שאל אַ ווייכן
גייען זיי צו מיר אראָפּ.

זיי באלייכטן ווייטע פעלדער,
שיינען אין דעם הימלבלוי,
ברענגען לעבן אין די וועלדער,
מאכן פינקלען זאָל דער טוי.

גרייכן, גרייכן און דערגרייכן
זונען-שטראלן צו מיין קאָפּ.
מיט אַ גינגאָלד-שאל אַ ווייכן
גייען זיי צו מיר אראָפּ.

צום שטורעם

קום צו מיר, שטורעם, אין שטוב!

כ'וועל ניט לויפן.

ברעך זיי ארויס, די פארחלשטע שויבן!

נעם, פיר די הייזער ארויס פון די הויפן

און טו זיי א וואַרף

מיט די פענצטער אויף אויבן!

קום צו מיר, שטורעם, אין שטוב,

כ'וועל ניט לויפן.

קער זיי ארויס מיט א רעגן, די דילן!

גיב מיט א דונער צו וויסן דאָרט אויבן:

ס'וועל קיינער דאָ מער אויף דער ערד ניט פארשפילן!

אויף דער וואנט

אויף דער הויכער פארשנייטער וואנט
האַבן קינדער געצייכנט א פנים —
א נאַז און צוויי אויגן.
און ווען ס'האַט געהאלטן ביים מאַלן דאָס מויל,
זיי זיינען זיך רעשיק צעפלויגן...
איז דאָס פנים געבליבן אין שטרענגקייט געשפאנט,
פארגלאַצט, אזש א גרויל.

ס'איז צוגעפאלן די נאכט.
ס'האַט עמעץ א ריב זיך געטאַן אָן דער וואנט
און אוועק —

די גאס איז געבליבן שטומען.
ס'האַט דאָס פנים זיך פלוצעם צעלאכט
מיט א מויל, וואָס פון ברעג ביז צו ברעג,
אזוי ווי עס וואַלט נקמה גענומען...

ווינטער

צוויי ביימער פארשנייטע,
א וואָגן אָן רעדער,
א שטריק מיט פארפּראַרענע
קלעצעלעך וועש,
אין ווינקל — א לייטער.
דער הימל אלץ פעדערט.
די זון —
ווי צעוואַרפענע פאסיקלעך מעש.

צעבויגענע שטראלן,
פון שליטנס צעטראָטן.
די שליטנס,
זיי אקערן לאנגזאם דעם שניי.
די פערד שיר ניט פאלן,
ס'פארפעלט זיי דער אָטעם.
דער גליטש ווערט געפאטערט
פון אקסן-פארדריי...

דער טויער צעפראלט זיך,
און אייזליכטלעך דינע
צעקלינגען זיך, פאלנדיק
ערגעץ אראַפּ...
דער שליטן מיט האַלץ
נעבן טויער פארהאלט זיך,
און שנייעדיק-שטראלנדיק
רוקט זיך א קאַפּ...

צוויי ביימער פארשנייטע,
א וואָגן אָן רעדער.
ס'אין ווינטער.
דער הימל אלץ פעדערט און פעדערט.

... און איך, מיט פרייד אן איבערפולטע,
איך האלט דעם גלייכגעוויכט און גיס ניט אויס ...
און שטראלן קושן זיך מיט מיר, צעדולטע,
און ווינטן ווינטלען מיך אויף ווינטל-שויס.
און ס'רעגענען ביי מיר געדאנקען
אהין, פון וואנען ס'גייט דער טאָג.
דער טאָג פון לידער ווערט נאָך שלאנקער
און וועגט זיין ליכט אויף הימל-וואָג.

אויף א גיכן הוידענדיקן שליטן
 לעצטער מענטשן-קאָפּ — אין נאכט אנטרונען.
 און דער וועכטער, וואָס געבליבן היטן,
 האָט נאָך זיי א גליטש-סימן געפונען.
 שטיל, פארבענקט האָט נאָכגעקוקט דעם שליטן,
 און אין נאכט דער שנייִקער פארגאפט זיך...
 אז עס טאָגט אויף מזרח דעם צעבליטן,
 האָט דער אלטער וועכטער ניט געכאפט זיך.

פלאטערן

וואָס פלאטערט אין מיר, וואָס דערוועקט אין מיר פלאטער?
דער טאָג גייט אוועק, ווערט מיר ענג און איד פלאטער.
דער טאָג פאלט אוועק א מידער, א מאטער —
צעברענט זיך מיין אומרו, צעשפילט זיך מיין פלאטער.
און ליג איד פארנורעט — די קישן צוקאַפנס,
ס'קאָן דוכטן — פארמאטערט,
באמערקט פאַרט מיין מאמע: איד פלאטער...

ביינאכט אויפן הויף

שניי אויפן הויף.
קעץ אויפן שניי.
פייכקייט — אין קעצישער פעל.
נעגל-געלויף,
רוקן-געדריי
זוכן א ווארעמע שוועל.

פינצטער די שוועל,
די טיר איז פאמאכט,
לויכט זיך א פאסיקל העל.
קעצישע קעפ
שטעכן די נאכט
מיט א צעשויערטער פעל...

שניי אויפן הויף,
מיסט אויפן שניי,
פיבערן בערגעלעך מיסט —
דער ווינט הייבט זיי אויף,
טוט א צעוויי
ערגעץ אומזיסט און אומנישט...

קעץ יאָגן נאָד,
מיינען — א מויז,
איגן צעלויכטן זיך גרין, —
זוכן א לאַך
אונטערן הויז —
אריינשרייען שוידער אהין.

איך האָב היץ

שווער דער קאַפּ. צו אַוונט מיד איז,
ווי מיט בליי איז אַנגעגאַסן.
פאר די אויגן — פיראמידעס,
שארפע, שטעכיקע אזוינע,
מיט מעשוּנעדיקע קרוינען,
וואקסן אויס און זיך צעשיטן ...

שמאכט דער צונג, אן אַנגעגליטער,
ברענען, טריקענען די ליפן.
איז דער הענגלאַמפּ ווי א קריפל,
אומגעלומפערט — זיין געוואקל.
... ברענגט דער וואסער-טרעגער עמערס
און צעשטעלט אויף האלדז און נאקן ...

איך ווארט

איך ווארט אויף איינעם אויף א מאָרגן,
ווען ס'וועט דער שניי שוין זיין פארביי,
דער ווינט וועט אין זיין פּרילינג-טאַרבע
ארומטראָגן אן אָפהילך פון א שפיי...

כ'וועל זיך מיט זיך אויף ס'ניי באקענען,
אלץ מער זיך קענען וואָך צו וואָך.
וועט טריפן שווער פון מיינע ברעמען
דער וויסער ווינטערדיקער יאָך.

די זון פאר פרייד וועט ברעכן סמיטשקעס —
א שטראל — א סמיטשיק — אויף דער העלפט...
געזאנגען פליסיקע פון ריטשקעס
אויף סטרונעס קלאנגיקע פון וועלט...

הארבסטיקע טעג

הארבסטיקע טעג
וויינען,
פאלן,
צײַען זיך אויס ביי די שוועלן,
ווי סנאָפּעס אונטערגעשניטענע גראַזן.
קאַנען דען הארבסט-טעג
וויינען,
פאלן
און אויסצײַען זיך ביי די שוועלן?
נאָר כ׳ווייס ניט פארוואָס,
זיי וויינען, די הארבסט-טעג,
ווי וואָלטן ניט וועלן
די שוועלן פארלאָזן
אויף הפקר-באראָט
פון דעם ווינטישן בלאַזן.

ביינאכט אין וואלד

פול דער וואלד מיט שווארצער נאכט, מיט שווייגן.
ביימער — עפעס פון א מעשה ריטער.
זעסט, א פייערל דאָרט צווישן צווייגן
פינטלט אין דער ווייט מיט שטילן ציטער...
וויסער זילבער חלומט זיך אויף שטאמען
און זיך וויגט אויף צווייגן ווי א מת.
און די נאכט, אזוי ווי צו א מאמען,
צו דער ערד אלץ טוליעט זיך און פרעסט...
אין דער הויך די שטערן קאלט און זויבער
שטעכן דורך דעם שלאָפנדן ארום.
שוידער-מעשהלעך פון סטעפן-רויבער
נאכט דערציילט, און ווייטן הערן שטום.
או, אהו! ווער שארט זיך דאָרט אין גראָזן?
אָדער אפשר ווייזט זיך מיר דאָס אויס...
ווער זשע וועט דאָס פייערל צעבלאָזן,
וואס עס פינטלט, צאנקט און לעשט זיך אויס...

דעכער

אויף די דעכער טאַרטשען קוימענס.

פון די קוימענס גייט א רויך.

אויף די דעכער אויף די פלאכע

קאַן מען זומער אומגיין אויך.

איבער דעכער הענגט דער הימל.

צו דעם הימל שפארט דער רויך.

צו דעם הימל פליען פייגלען

זען די דעכער פון דער הויך.

באַדן דעכער זיך אין הימל,

באַדן פייגלען זיך אין רויך ...

אויף דער וועלט מיט איר הארמידער

קוקן דעכער פון דער הויך.

קליינע מענטשעלעך אין הייזער

צינדן שפענדלעך, מאכן רויך.

פליט דער רויך מיט א מין גדולה,

מיט א שמחה אין דער הויך ...

זיינען דעכער — פוסטע גאסן.

זייער איינווינער — דער רויך.

ווען קיין שניי וואַלט דאַרט ניט ליגן,

וואַלט איך קלעטערן ארויף.

א זומער פארגאנגען

אזוי שטיל איז א זומער פארגאנגען,
זיך פאר קיינעם אפילו באקלאַגט
און אוועק פון דער וועלט.
און איך פיל, עפעס פעלט,
עפעס לאנגזאם און טרויעריק נאָגט.
אפשר זיינען דאָס זיי, אַט די קלאנגען
ערגעץ דאָרט פון א צווייג,
צי א שטיין,
צי א שטילער געוויין
פון א לאַד, פון א טיר
ביי דעם מינדסטן באריר
פונעם ווינט?

— — — — —
— — — — —

הארבסטשטימונג

קוק איך אָן דעם הארבסט דעם פרי געקומענעם
מיט ביימער דארע, בלעטער געל ווי פלאקסן —
כ'וויל ניט אַפרייסן דאָס לעצטע בלימעלע,
איך ווייס, אז ס'וועט קיין נייער מער ניט וואקסן ...

דורך דער טרויב פאוואָליע רעגן-וואסער גייט.
איילט א מיידעלע איר עמער צושטעלן.
שטייט זי און קוקט איין זיך נאסערהייט,
זיזאָל צו פול קיין טראַפנדל ניט אויספעלן.

נו אוודאי וואָלט איך דארפן גיין אהיים.
ס'האַט גענומען שטארקן זיך דער ווינט.
שטיי איך ווי א גולם אויסגעקלעפט פון ליים,
כ'שטיי אין רעגן, כ'בענק נאָך פעדער און נאָך טינט ...

כ'שטיי אויף דער שוועל

כ'שטיי אויף דער שוועל פון מיינע דרייצן יאָר
מיט דורשט, וואָס קלעקן קאָן אריבער צוואנציק.
איך פיל דעם אונטערשיד פון טרוים ביז וואָר,
דער וואָר, וועלכע אין יעדן היינט פארפלאנצט איז.

עס ברענען טעג און ס'רודערט זיך די ערד
ביז סאמע גרונט מיט גראַבאייזן צענומען.
די זון אויף נאכט פארמעסט איר בלאנקע שווערד,
גייט אויס די נאכט אין ברוגזדיקן ברומען ...

איך האָב מיין הארצפויגל פון נעסט באפרייט,
און זאָל ער אויסקריצן אין הימל פלאמען,
ווייל איך בין ווילד און גליקלעך און פארשייט,
און מיינע דרייצן יאָר — מיט מיר צוזאמען!

זארגלאז

כ'האָב אַ גאַנצע נאַכט פֿון נאַכט געווייכט ...

צו באַגינען איז געוואָרן לייכט.

צו באַגינען איז געוואָרן גרינג —

כאַטש הייב זיך אויף און פלי,

און שריי, און לאַך, און זינג!

ארום זיינען פעלדער — סאַמעט,

אַ פויגל ערגעץ זינגט.

זאָג איך צו מיין מאמען:

— ווי ס'איז גרינג!

טוען מיר ביידע א טיפן אָטעם

אין דעם ליכטיקן באַגינען.

ציען שטעגן אין דער לענג

און די וועלדער גרינען.

גיי ארויס אין אנהייב פּרילינג

גיי ארויס אין אָנהייב פּרילינג
אויף די טויבאשפּריצטע פעלדער,
זען וועסט אויף די ברעגן הימל
גרינע צויטן פון די וועלדער.

ווייסע וואַלקנדלעך, ווי ציגן,
גינגאַלדפארבן פון די שטראלן,
פּרישע ווינטן, וואָס זיך וויגן
אויף אַט-אַט אראַפּצופאלן...

פון די פּרישע ווינטן-ווייען,
פון די פארבן זוניק-בונטע
וועט דער קאַפּ זיך דיר פארדרייען
אין דער וועלט אין דער באזונטער.

וועסט פארהייבן צו די ווייטן
הענט אָן צודעק, הענט אָן ארבל —
צו די פעלדער די באנייטע,
צו די מילדע פּרילינגפארבן.

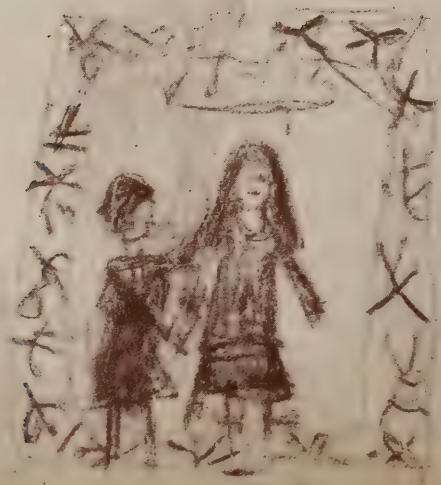
אז ערד איז קיילעכיק! וואָס ערגער קאָן נאָך זיין ?
וועסט אויסשפרייזן אן ערד,
וועסט אויספאָרן א וועלט,
און קומען וועסט צום זעלבן אָרט...
אז ערד איז קיילעכיק, וואָס קאָן מען טאָן ?
און ווילסטו רייטן גלייב, איז ענג,
איז נעם און שטוקעווע א לענג.

הנהגות
הנהגות

הנהגות
הנהגות
הנהגות
הנהגות

100% 100%

ע'ס יאן וועלן און און
און און און און און
און און און און און
און און און און און

פירוש

אין כלל וכלל אין פירוש פירוש
 אין כלל וכלל אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

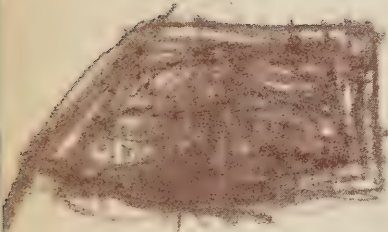
אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

אין פירוש פירוש

6-
1920

3. 11. 0

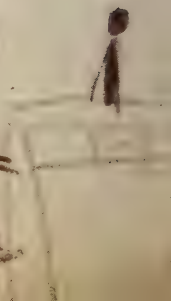
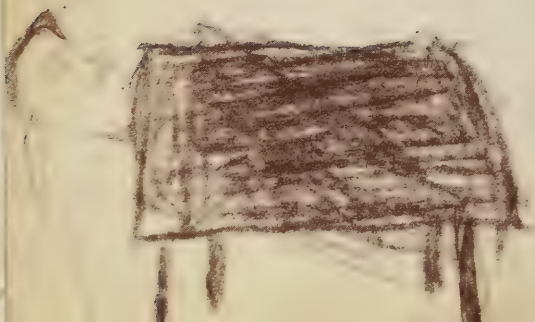

לפי שאלתך הנה אענה לך
באשר שאלת וכן יראה
באשר תראה וכן יראה
באשר תראה וכן יראה
באשר תראה וכן יראה

באשר תראה וכן יראה
באשר תראה וכן יראה
באשר תראה וכן יראה
באשר תראה וכן יראה

באשר תראה וכן יראה
באשר תראה וכן יראה
באשר תראה וכן יראה
באשר תראה וכן יראה

באשר תראה וכן יראה
באשר תראה וכן יראה
באשר תראה וכן יראה
באשר תראה וכן יראה

From the ...

From the ...

From the ...

From the ...

From the ...

From the ...

From the ...

From the ...

From the ...

From the ...

From the ...

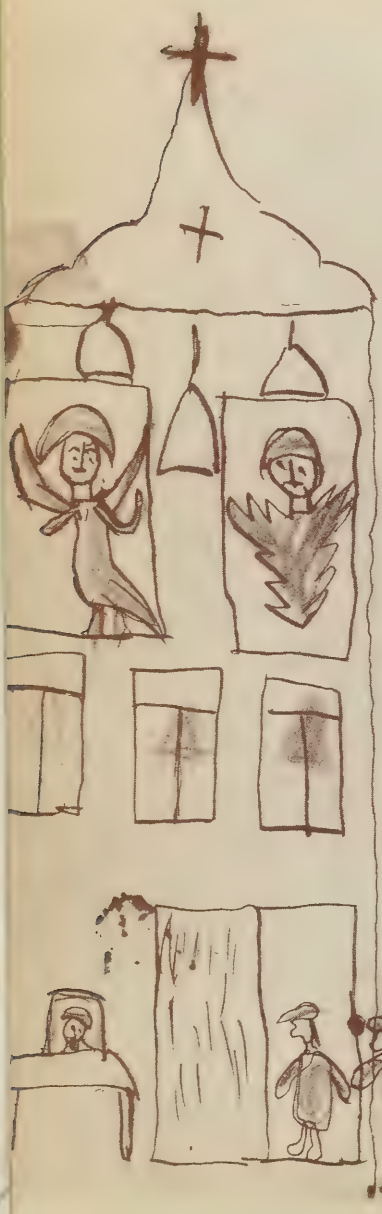
From the ...

From the ...

From the ...

From the ...

From the ...

ה' גמל-ל' עז

ה' גמל-ל' עז
 ה' גמל-ל' עז
 ה' גמל-ל' עז
 ה' גמל-ל' עז
 ה' גמל-ל' עז

ה' גמל-ל' עז

ה' גמל-ל' עז
 ה' גמל-ל' עז
 ה' גמל-ל' עז
 ה' גמל-ל' עז
 ה' גמל-ל' עז

עיניו פונדענדיק און זיך
 אלעס צו זען און אלעס צו זען
 עיניו און פונדענדיק און זיך
 און זיך און פונדענדיק און זיך

.
 .
 .

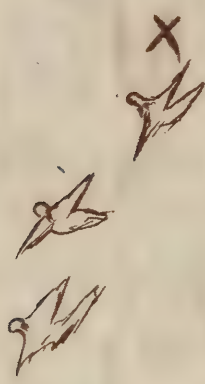

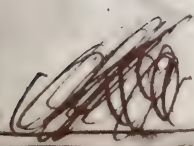
צו וצו

אלנים עליו פראיי
 א לביטער גאס נאט
 א ביטער גאס פראיי
 אר האט צווייטער צווייטער אטאיי
 א ביטער גאס זיך זעט
 צו זען אונטן פלאנצט
 צו זען נאך, צו זען נאך, צו זען!
 און צו זען אונטן פלאנצט!
 א ביטער גאס זיך זעט
 א ביטער גאס זיך זעט
 א ביטער גאס זיך זעט
 א ביטער גאס זיך זעט

א ביטער גאס זיך זעט
 א ביטער גאס זיך זעט
 א ביטער גאס זיך זעט
 א ביטער גאס זיך זעט

אַלע צײַטן אונטער אַלע צײַטן פֿרײַטאָג
 און קײַטאָג און אַלע צײַטן
 אַלע צײַטן אַלע צײַטן אַלע צײַטן
 פֿאַר אַלע צײַטן אַלע צײַטן

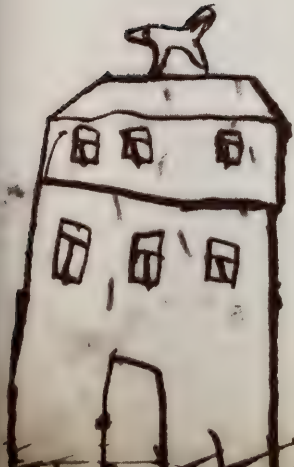

פריטינג

פריטינג! פריטינג! קאמ און קאמ!
 עס לעבא צינט ס'פריינד אלע
 און פון לעבא און אלע געלטאמאן
 און עס פאלן און פי גלאנדן
 און פי ליפן און פי סערע
 אלע צער און און זינט און זע...

זמיר

זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

זמיר זמיר זמיר זמיר

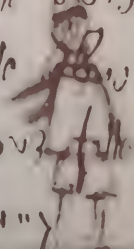
זמיר זמיר זמיר זמיר

ליינטער

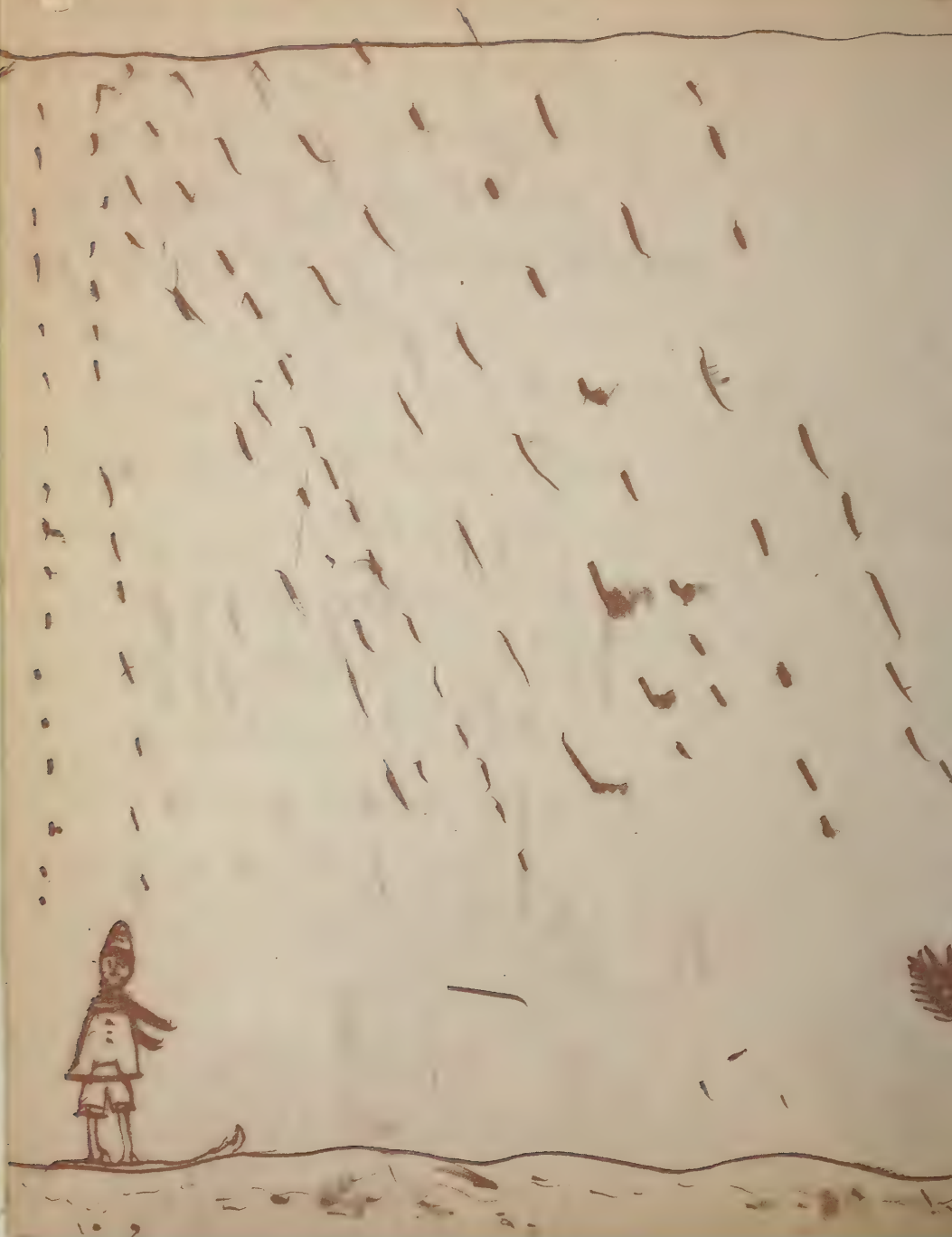
1874

איינמאל און א פרייעס מאגן
 אונטער נישט פון מאס פון זאגן
 פאלט א גאס א געוויינט
 און דו הארט זיך פארויס פארויס
 איבער שטאט און איבער פארויס
 און באפאקט מיט לוי די וואסער
 עקסט א לוי און ערסט א לויט
 און פון גאס נישט א גען קינד
 און גען פארויס נישט און
 און גען פארויס נישט און
 גען באפאקט נישט א
 נישט גען פארויס גען קינד

און פון זיי ווי אלען טראגן
 נישט אלען פארויס נישט אלען אלען
 און פארויס נישט אלען פארויס
 און פארויס פארויס פארויס

און פון זיי ווי נישט און טראגן
 און פון זיי ווי נישט און טראגן

איבער פילץ און אנדער טאג
אך זיי לבלייבן און א קאגל:

לייבט ליובטער האג אלעג סוף
טאג און א זיי אלעג זייער קאגל
לוי און לעיף און א זייער
פרייער לערנער און זייער

זייער זייער און זייער און זייער
אונטער און פילע און זייער

אזוי און זייער און זייער און זייער
און זייער און זייער און זייער

און זייער און זייער און זייער
און זייער און זייער און זייער
און זייער און זייער און זייער
און זייער און זייער און זייער

x 1
 1875 10/10/10
 1876 10/10/10
 1877 10/10/10
 1878 10/10/10
 1879 10/10/10
 1880 10/10/10
 1881 10/10/10
 1882 10/10/10
 1883 10/10/10
 1884 10/10/10
 1885 10/10/10
 1886 10/10/10
 1887 10/10/10
 1888 10/10/10
 1889 10/10/10
 1890 10/10/10
 1891 10/10/10
 1892 10/10/10
 1893 10/10/10
 1894 10/10/10
 1895 10/10/10
 1896 10/10/10
 1897 10/10/10
 1898 10/10/10
 1899 10/10/10
 1900 10/10/10

x 4
 x
112 19

7922
5.67kN

1875 10/10/10
 1876 10/10/10
 1877 10/10/10
 1878 10/10/10
 1879 10/10/10
 1880 10/10/10
 1881 10/10/10
 1882 10/10/10
 1883 10/10/10
 1884 10/10/10
 1885 10/10/10
 1886 10/10/10
 1887 10/10/10
 1888 10/10/10
 1889 10/10/10
 1890 10/10/10
 1891 10/10/10
 1892 10/10/10
 1893 10/10/10
 1894 10/10/10
 1895 10/10/10
 1896 10/10/10
 1897 10/10/10
 1898 10/10/10
 1899 10/10/10
 1900 10/10/10

און צעט זיך אן פאר אן אונטערן
 און אונטערן און אונטערן און אונטערן
 און אונטערן און אונטערן און אונטערן
 און אונטערן און אונטערן און אונטערן
 און אונטערן און אונטערן און אונטערן
 און אונטערן און אונטערן און אונטערן

150
 150
 150

For the year 1899

Nov 27

I
 1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...
 9. ...
 10. ...

II
 1. ...

2. ...

3. ...

4. ...

5. ...

6. ...

7. ...

8. ...

9. ...

III
 1. ...

2. ...

3. ...

4. ...

27-
28

צאן טאן פאר

אלען טאן פאר אלעם א ליב

אזער שרן און אזער אסאך

זיט א גארטן זיט א טאג פאר

פארט אלע ווארטן און א צאל

פארטן זיכט אן לענדע מען

פארט זיט אסאך פארט פארט

און אסאך פארט אסאך אסאך

און זיט און זיט אסאך אסאך

אזער זי זיך זאגן אסאך אסאך

און זי פארט אסאך אסאך

אזער אסאך און אזער אסאך

אזער אסאך אסאך אסאך אסאך

אזער אסאך אסאך אסאך אסאך

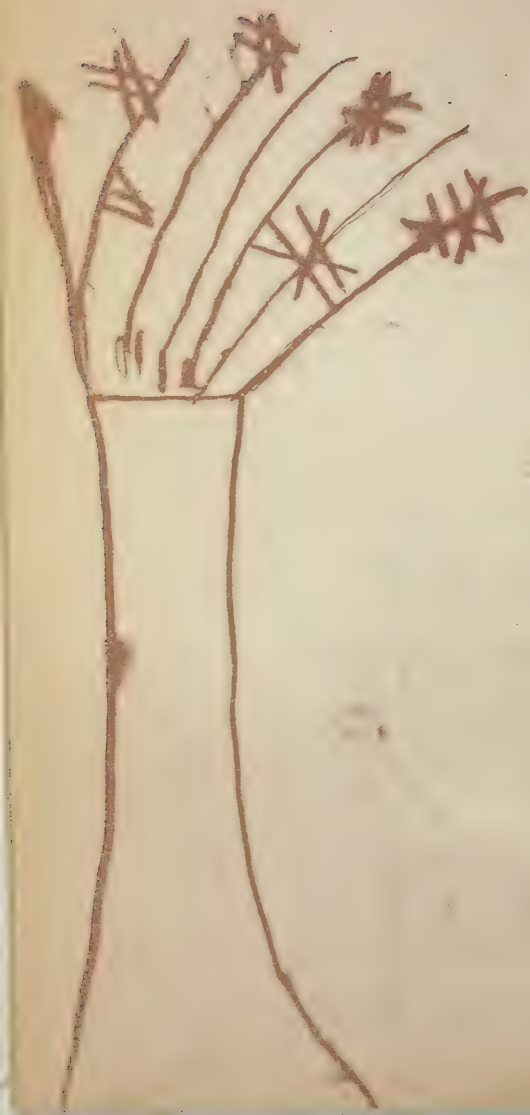
אזער אסאך אסאך אסאך אסאך

אזער אסאך אסאך אסאך אסאך

אזער אסאך אסאך אסאך אסאך

אלן צו פייגערעך אלף זאנער

לעבן זיך גאר דאזיק שליט

אלן צער אלטער, אלטער לונער

זיט ... אלן ס'הונטל זיט יא זיט

אלן צו ייטל שליט אלן טראסט

אלן אלזא עין פרייענס טראסט

פאלק פון זאלן יא טראוועל, זיך!

אלן אלן צער זעצאנען זיך -

זיט זאט לויט זיך יא טראז

לונער נאכט אלן לונער טאג

לונער פרייענס לונער זאט

לונער זע לונער לילט צער פאטער!

אלן זאט ייטל איז פרייענס

אלן זי לילט גאר טראסט

אלן פון הייל פאלן טראז

אלן זי זיך זי לילט לילט ...

3

11/15
11/16
11/17

4
 עס ליאגט זי טראגליך, און פונקט זי שלען
 זי נאכט יאגט לטן איינזיגן ווי ס'הערן
 זי פונקטעך וואו אלע סאנסן אלע ווארט
 עס קלאפן מיטן שלעך זעט אדאקטאר לויטער

פון קאפן פון זאגן
 זי פונקטעך ווי קיין קלאפן
 אדאקטאר אדאקטאר אלע איינזיגן זי
 אדאקטאר ווייטע קלאפן זאגן

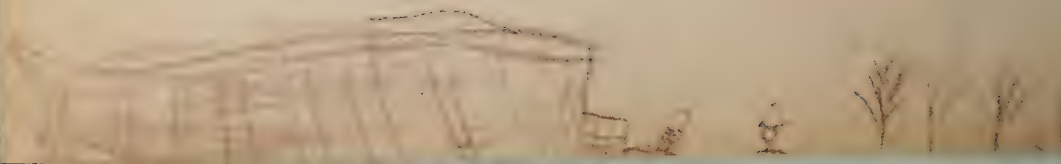
ס'ווייט זעט סאגן-זי זין ווייט אלע
 ס'פונקטעך און סאגן אלע קלאפן-זי
 זאגן אדאקטאר אדאקטאר לויטער
 ווייט-אלע זעט אדאקטאר לויטער...

(Circular stamp)
 158

52/11 3013 801

87-38

Handwritten scribbles and numbers in the top left corner.

דם זינגט צויר נאכט
 און ניל אלייט איז פיל קאלט
 און דר טאמט און דר פיל צוירט
 רכטע פו נאכט פו שיל צוירט
 און פו שטערן אונטן פוירט
 פיל צוירט איז אונטן פוירט
 אוי זיי אונטן פוירט
 פוירט און פוירט פוירט...

אלע פוירט... זינגט... שטאמט...

צו שטערן זאמטן און פוירט אונטן פוירט
 אוי צו נאכט אונטן פוירט

פוירט פוירט פוירט
 נאר דר פוירט נאך אלע פוירט
 פוירט פוירט פוירט
 רכטע פוירט פוירט פוירט

אלע פוירט... זינגט... שטאמט...

פוירט פוירט פוירט
 פוירט פוירט פוירט

אויביר נאכט אלן טאג לון אויביר
אויביר אלן טאג לון אויביר...

קונטרס, קונטרס סלאז יוצר לוסטן און סלאז פריער און
קאט אלע לעבער און געלעבנדיג ווי א סלאז און א סלאז

פריער איז און און און און און
און און און און און און און
און און און און און און און
און און און און און און און

21

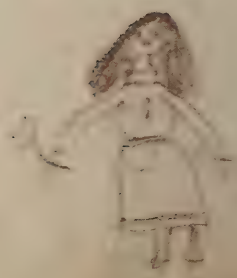
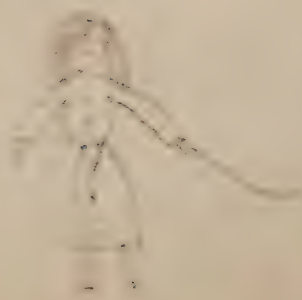
[Faint handwritten text]

אלן צירן פרייה אלן כלאפ זינג אלן
באט מיט פרייליכט פאר מיט קלינג
אלן זאג מיט זינג זאג זאג זאג!
זינג פאר מיט זאג זאג זאג זאג!
אלן זאג זאג זאג זאג זאג!
אלן זאג זאג זאג זאג זאג!

4163
42

18
19

46

מוז גיין אום פריער און זינגען א לייד
 צו זאגן צו מענטשן אז זיי זאלן נישט גיין
 צו העלען אונדז אונדז גוט ווי פריער קיין קייסער
 ווערט פאר זיך אונדז א לייד און אונדז

47-48

אן צען וואס צו ציען זייטן

אן צען זיך צו אן און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

אן צען זיך און און

צו זאלט ארויסטוהן צוויי!

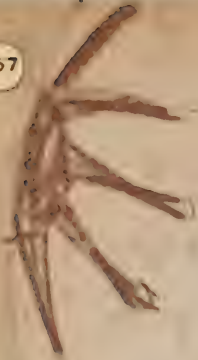
לעבט אלע אור קענישן מיט געזאגן
אזויס אלס שנעיד פון צו צוואנגן
אור צאמטן אונטן און אנצאלט גוט
נישטא קיין שווערע מיט צוויי -

0
X

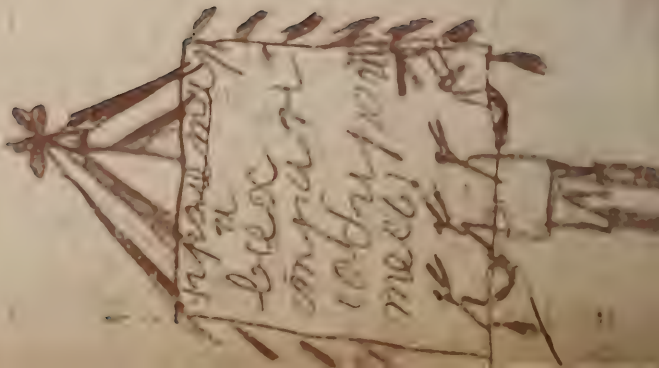
נאר אלע אונז זאס אלע יא צוויי לעבטן
אזוי פון לעבט צווייטע שפראך!
ער האבן אליינע מיט פאר קיינעם
און פארקענט מיט לויז האבן קיין ליניע
צו קענישן און צאמטן צוויי!

נאר קיין אונז צאמטן צווייטע פ' צוויי
קיין צאל אלע אונז גאר מיט לעבטן!
זיין קיין צוויי אלע אונז

אלע אונז אלע אונז פרידן
צאל אונז אונז טראט צאמטן צוויי
ס'אלע קיין לעבטן אונז מיט צאמטן
און קיין נאט מיט קיין פ' צאמטן
אלע אלע אונז אונז שפראך
מיט אונז אונז צווייטע.

51.

וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 יִשְׁמַע אֶת קוֹל דַּעֲוֹנוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חַטּוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל מִצְוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חֻמּוֹתֵינוּ

וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חֻמּוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חֻמּוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חֻמּוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חֻמּוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חֻמּוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חֻמּוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חֻמּוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חֻמּוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חֻמּוֹתֵינוּ
 וְיִשְׁכַּח אֶת כָּל חֻמּוֹתֵינוּ

168

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

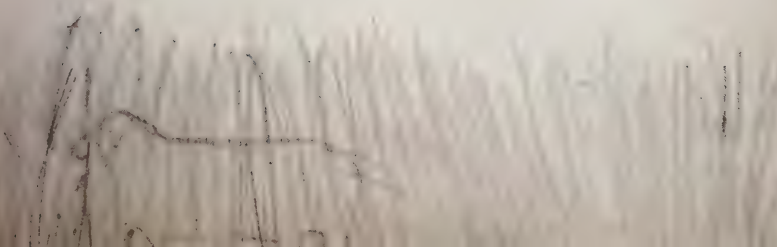
וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

וְהָיָה לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת לְעֵלְיוֹת

X

פ'ל' / כ'ר' / כ'ל' / כ'ל'

א'ת' י'ו' ק'ו' י'ו'ל'ל'
י'ו'ל'ל' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'

י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'

X

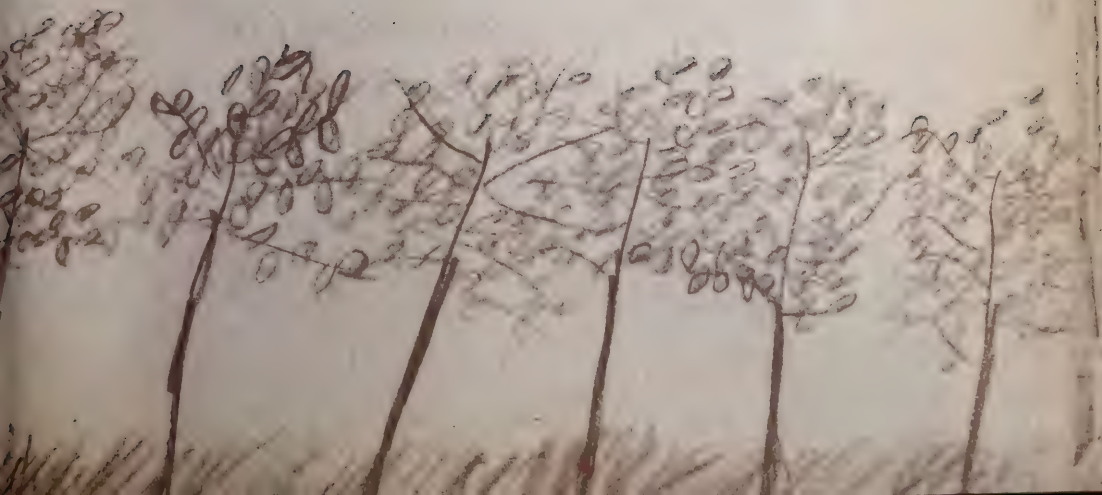
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'

י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'
י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו' י'ו'

103

1915
5 באוגוסט

פונטערדיקע צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט

און צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט

און צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט

און צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט
און צווייטע פּאָרט

11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

11/11/11
11/11/11

ס'האן זיך ווייט אין צום פילצער
 צוילאמט ס'האן צו ערענען
 צו ערענען פאר אונד און צו ווייל צו ער
 אן אונד צוילאמט אונד אונד אונד

און ס'האן זיך פילצער און אונד אונד
 און אונד אונד אונד אונד אונד אונד
 און אונד אונד אונד אונד אונד אונד
 און אונד אונד אונד אונד אונד אונד

און אונד אונד אונד אונד אונד אונד
 אונד אונד אונד אונד אונד אונד
 אונד אונד אונד אונד אונד אונד
 אונד אונד אונד אונד אונד אונד

אינהאלט

ערשטע העפט

נייע לידער און אפאָריזמען

5	פון זיצן און שטיין
6	גאָטעניו ליבער
9	דאָס צווייטע לעבן
10	צעווישן באַרג און טאָל
11	פון צוויי ביז פיר
12	פּרילינג אין ישראל
13	בלענדיקער קאקטוס
14	יינגלעך מיינע טייערע
16	אוודאי הער איך דיך
17	הינטער די גרינע לאָדן
18	א ייד
19	ביינאכט מיט דער קישן

20	אזא מיין ליכטיק ליד
21	צוויי מאָטיוון
22	די שווארצע זון
24	ווי דער פּייער-לעשער
25	זיין באַנד
25	עדי-היום
26	ווייטיק ייִדישער
27	מהלך און צייט
28	עס ברענט ניט
29	איין יענע ווייטע טעג
30	חלומות
32	קינדערשפּיל
34	כֵּהָאָב איינגעמידט דאָס האַרץ
35	דער גרויסער באַרָך
36	דו ביסט געשטאַרבן
37	אים גייט עם ניט אָן
38	די ווילדע טויבן
39	דערווייל
40	די רייד פון דעם דיכטערס שכן
41	בייבי סיטער
43	די פלינקע פייגלען
44	מורעשקעס מאַרשירן
45	ס'זועט קומען א צייט
46	איין טירגאַרטן
47	מיינע מאַרגנדיקע לידער
48	ניט אויסגעבראכט
49	כ'זועל מוזן עפעס צוטראכטן
50	א פויגל אונטערן טיש

52	שלאָף מיין קינד
53	א בריוועלע דער מאמען
54	אזוי פיל ליכט
55	ווי א בריק
57	די זיפ
58	וויגליד
59	מיין גאָלדענע מאמע
61	די בלומענקרוין
62	קינד־הייט
64	דו לעשט זיך
65	אוי-וויי
66	טענות
67	מיין פייל
68	אנדערשקייט
69	אליין
70	בלינדערהייט
71	כ׳וועל א גיי טאָן
72	דער האָן
74	איך זאָג צו זיך
75	א נאכט — פון די ווארעמסטע נעכט
77	איך דארף היינט זייער ווינציק האָבן
87	פאָרטרעט
79	דער געוויסן
82	שטייט מיין הויז
83	עפיגראמען
87	אפאָריזמען און שמייכלען

צווייטע העפט

געשריבן קינדווייז

94	עטלעכע ווערטער פונעם מחבר
95	פעלדבילד
96	שפעטער הארבסט
97	א פור נאָך א פור
98	גרויע שעהען
99	און ס'לויפט די פען
100	דער וואלד אין דרימל
102	א שרפה
103	גרייכן, גרייכן
104	צום שטורעם
105	אויף דער וואנט
106	ווינטער
108	און איך מיט פרייד אן איבערפולטע
109	אויף א גיכן הוידענדיקן שליטן
110	פלאטערן
111	ביינאכט אויפן הויף
112	איך האָב היץ
113	איך ווארט
114	הארבסטיקע טעג
115	ביינאכט אין וואלד
116	דעכער
117	א זומער פארגאנגען
118	הארבסטשטימונג
119	כ'שטיי אויף דער שוועל

120	זאָרגלאַז
121	גיי ארויס אין אָנהויב פּרילינג
122	אז ערד איז קיילעכיק

דריטע העפט
 "ראָבעלעס לידער"

125	מיין געבורטסטאָג
126	פּרילינג
130	די וועלט
134	דעם חבר פינקלקרויט
136	הינער-לעבן
138	די נאטור
141	פּרילינג
142	ווינטער
146	כ'בין מיט לוסט און כ'בין מיט לעבן
147	דאָס טייכל
153	עס שיינט די לבנה
155	עס זינגט דער נאכטיגאל
157	קינדער, קינדער
158	אין דער פרי איך כאפ זיך אויף
159	מיר גייען מיט פענער
160	אין דעם וואלד דעם ברייטן
161	די באַלשעוויסטישע ציל
163	דער אָרעמאן
164	מיר האבן נישט מורא
165	דאָס שעפעלע
166	אונטערן ים

167	גלעקעלער
169	וון נאַר איך טו ניט קיין בליק
173	די נאכט
175	א רעגן
176	פארטאָג
178	ס'האַבן זיך ווייט אין די פעלדער

118

850310

JEWISH PUBLIC LIBRARY

LA BIBLIOTHEQUE JUIVE PUBLIQUE

MONTREAL

יד ושם פאליס בובליאטעק
הספריה העברית העממית

JEWISH PUBLIC LIBRARY

LA BIBLIOTHEQUE JUIVE PUBLIQUE

MONTREAL

ידיעת פאלקס ביבליאטעק

הספריה העברית העממית

